

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 pett vrst á 1 D, od 10—15 pett vrst á 1 D 50 p, večji inserati pett vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicni pett vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 394.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in sadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1.—

v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1-25

Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:

	v Jugoslaviji		v inozemstvu	
	v Ljubljani	po pošti	Din 144—	Din 264—
12 mesecev	72—	72—	132—	132—
6	36—	36—	66—	66—
3	12—	12—	22—	22—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Deflacijska politika, industrija in banke.

O deflacijski politiki finančnega ministra Stojadinovića se je vnel v jugoslovenskem novinstvu hud boj. — Krogi, ki stoje v bližini velebančnih interesov jo seveda pobijajo in zahtevajo povečanje obtoka novčanice kljub temu, da priznavajo posledice takega ukrepa: padec našega denarja. Menimo pa, da ti interesi ne morejo biti edino merodajni. Tudi bančno poslovanje se mora naučiti realnih kupčijskih načinov. Gorje nam vsem, zlasti državnemu uradništvu, vsemu srednjemu stanu in seljaštvu, ako se pod prevezo produkcijskih kreditov razdere sedanja stalna deflacijska politika ter ubere pot valutnega padanja. Valutna spekulacija, ki je prišla ob kruh, bi se znova razpasla. Padeč denarja bi pomenil novo uboženje državnega in zasebnega uradništva, pot denarne sanacije bi zavila nazaj in cilj ozdravljenja bi bil še bolj oddaljen.

Držimo se stroge in dosledne deflacijske politike!

Istočasno pa velimo, da kriza gospodarstva, specialno naše industrije in trgovine, ne izhaja iz deflacijske politike finančnega ministra, marveč da ima pglavne vzroke v bančnih institutih.

Banke so se naučile prejemati od centralnega državnega zavoda cenene kapitale in iz teh kapitalov zalagati kreditne potrebe industrije in trgovine. To je napačno in škodljivo. Banke naj postanejo to, kar so bile: zbiralke zasebnega kapitala in njega posredovalke za kupčijske in investicijske naloge. Sanacija kapitalnega položaja naših bank naj pride od znotraj, iz temelja. Za večino naših bank pa velja, da tega osnovnega načela ne rešpektirajo. Od tod boj proti deflaciji in zahteva po novih kreditih Narodne banke. Banke nimajo za industrijo potrebnih sredstev. Dokaz, da se zanašajo samo na kredite Narodne banke in da se ne brigajo za zasebne kapitale in njih bančno uporabo.

Na ta način se naše banke odreka vlevane gospodarstvene funkcije: zbirati zasebne kapitale, navajati na štednjo, prihranjanje in interesiranje najširših krogov za investicije z malimi vložki itd.

Razumemo bančno zahtevo po inflacijski politiki. Tudi je značilno, da postavljajo to zahtevo predvsem za greške in ljubljanske banke, proti katerim se stalno oglašajo očitki špe-

(Članek smo prejeli iz krogov industrije in trgovine. Tudi nam se vidi, da zasluži vzorčnost med bančnim sistemom in sedanjo gospodarsko krizo temeljito pojasnilo. — Ur.)

kulativnih praktik. Ne razumemo pa naše industrije in trgovine, da ne uvidita, da moramo iskati vzroke sedanje gospodarske krize v našem bančnem sistemu in ne v deflacijski politiki finančnega ministra.

Zakaj nima industrija bančnega kredita? Ker je ta bančni kredit tako neizmerno drag, da ga industrija kratkoma ne more uporabiti. Kadar znašajo obrestne mere 30 do 50 %, tedaj o kreditih ne more biti govora. Tukaj je rakrana našega gospodarstva. Bančni sistem, ki je tako nesoliden (in take obrestne mere so dokaz gnilobe) ne more razpolagati s solventnimi kapitali, in torej tudi ne more vršiti funkcije, za katere je ustvarjen. Industrija, trgovina in obrt bi storili za vse gospodarstvo in za državo naravnost zgodovinsko zaslužno delo, ako vprašanje notranje prakse in poslovnega načina našega bančarstva postavijo na tapet.

Samo elementi, ki špekulirajo na nesrečo našega gospodarstva, na bedo uradništva, na nerešene državne finance, na socialne nereda, si morejo želeči inflacije. Na najboljši poti smo, da valuta ozdravi in da se nenadoma dvigne visoko. Krivda in lek za sedanje pomanjkanje denarja pa leži drugje.

Dolž za bankarstvom, ki ob volitih blagajnah računa odušne obrestne mere. Zahtevamo solidnost in likvidnost tega najmočnejšega gospodarskega kreditnega instrumenta!

Ponaianja med našo državo in Bolnarsko.

»Zbližanje, započeto pred desetletji, mora biti v Sofiji dovršeno!«

Sofijski tiskovni urad poroča: V četrtek 4. t. m. so se začele seje mešane srbsko-bolgarske komisije. Ob 4½ popoldne se je sestala komisija v polnem sestavu v dvorani Narodne skupščine, kjer jo je nagovoril ministrski predsednik Cankov. Govornik je prisrčno pozdravil delegata kraljevine SHS in izrazil svoje veselje, da jih vidi v prestolnici Bolgarije. Naglašal je važnost te komisije, ki naj odstrani nekatere nejasne točke v povojnih odnošajih obeh bratskih narodov. Zbližanje med obema državama, za katero se je delovalo še pred nekaj desetletji, je že doseženo in mora biti v Sofiji dovršeno. Ministrski predsednik je izrazil svoje prepričanje, da bo komisija z uspehom končala to nalogo ter po medsebojnem popuščanju dosegla rezultate, ki bodo zadovoljili interese in ugled obeh držav.

Odgovoril je predsednik SHS delegacije Novakovič, ki se je v imenu delegacije zahvalil za prijazne besede in dobrodošlice ministrskega predsednika, naglašujoč, da je govornik v svojem govoru izrazil globoko istino,

ko je pripomnil, da so bili že pred desetletji med Bolgari in Srbi iskreni borci za idejo sporazuma med obema bratskima narodoma. Res je, da SHS delegati ne prihajajo kot politiki, marveč hočejo samo debatirati o pravno-ekonomskih problemih, ki so posledica po vojni nastalega položaja. Iz tega se bo razvil v raznih smereh delovanje, ki je bilo započeto z niškim sporazumom. Vendar pa bo imelo delovanje komisije tudi politične posledice, čeprav ostane v mejah omenjenih problemov. Likvidacija teh problemov bo ustvarila stabilno podlago za razvoj ekonomskih stikov med obema narodoma in ta razvoj je predpogoj za politično zblizanje.

Za Novakovičem se je oglašil k besedi predsednik bolgarske delegacije Pa d e n h e h t, ki je pozdravil SHS de-

legate v imenu kolegov in naglašal, da je naloga komisije dovršiti v Nišu započeto delo. Bolgarska delegacija je navdušena za idejo iskrenega zblizanja med obema bratskima narodoma. Kot pravnik in gospodarski izvedenec, ki bodo skušali likvidirati sporna vprašanja, nastala radi neuilike mirovne pogodbe, bodo imeli bolgarski delegati vedno pred očmi težnja za tem, da po svojih skromnih močeh pripomorejo k uresničenju te ideje. Bolgarska delegacija ne glede na vse eventualne ovire iskreno želi, da bi bil dosežen sporazum glede vseh spornih problemov. Govornik je končal z iskrenim »dobrodošle« in izrazil prepričanje, da bo delovanje komisije uspešno. Nato je ministrski predsednik zapustil dvorano in komisija je prešla na dnevni red.

Telefonska in brzojavna poročila Seja narodne skupščine.

Nadaljevanje debate o taksah. — Finančni minister proti novi uvedbi zlate valute.

— Beograd, 8. oktobra. (Izvir.) Na sobotni seji narodne skupščine je po prečitani zapisnika zahteval demokrat posl. Manojlo Soklič naj se vstavi v zapisnik, da so na petkovi seji odšli zemljoradniki iz skupščine po prečitani izjavi. Tajnik narodne skupščine je sprejel ta popravek, na kar je predsed. izjavil, da je zapisnik sprejet. Opozicija je ob tej priliki zahtevala, naj o sprejetju zapisnika sklepa narodna skupščina. Dem. Pero Marković je zahteval naj skupščina glasuje o zapisniku in naj se pred glasovanjem ugotovi kvorum. Predsednik Ljuba Jovanović je odredil pozivanje poslancev po imenih ter ugotovil, da je prisotnih 151 poslanec in da ima skupščina kvorum. Večina je nato sprejela zapisnik s pripombo posl. Sokliča. Za tem je predsednik skupščine objavil, da sta konstituirana odbora za konvencijo z Avstrijo in za ustavitve agrarnih pravnih Dalmaciji. Minister za pravosodje je predložil narodni skupščini nekaj aktov, v katerih zahteva izročitev nekaterih poslancev sodišču. Na vprašanje posl. Ljube Davidovića, zakaj ne izposluje odbor za narodno priznanje vojvodoma Putniku in Mišiču, je predsednik Jovanović odgovoril, da bo pozval odbor, naj konča svoje delo. Obenem je podal besedo posl. dr. Žarku Miladinoviću kot predsedniku tega odbora, da polasti, zakaj odbor doslej še ni izvršil svojega posla. Posl. Žarko Miladinović je izjavil, da je tudi vlada pripravila v tej

zadevi svoj zakonski predlog, ki bo predložen narodni skupščini. Posl. Ljuba Davidović se s tem odgovorom ni zadovoljil in je izjavil, da se skuša izigravati ta zakonski predlog, kakor tudi predlog posl. Voje Lazića o podpori oškodovancem po toži.

Za tem se je prešlo na dnevni red, nadaljevanje razprave zakona o taksah. Govoril je poročevalec Vlakjo Kocić, ki je odgovarjal na nekatere opombe predgovornikov, na kar je posl. Svetozar Gjozgević dal nekatera osebna pojasnila. Demokrat posl. Svetozar Savčić je kritikal finančno politiko sedanje vlade ter izjavil, da bodo takse, naložene delniškim družbam, ki so temelj današnjega narodnega gospodarstva, plačali posamniki, na katere bodo te družbe prevalele svoja bremena. Zahteval je, naj se delniškim družbam dovolj plačevanje taks v državnih obveznicah. Govoril je proti taksam na vloge, obremenjevanju vlog z davki ter priporočal uvedbo zlate valute.

Finančni minister dr. Stojadinović je odgovarjal na očitke posl. Savčića ter navajal, da je značil kurz dinarja v Curihu 5.40, ko je on prevzel finančno ministristvo, danes pa znaša 6.40. Ne strinja se s predgovornikom glede uvedbe zlate valute, ker bi se v tem slučaju morala uporabiti relacija 1:6, kar bi pomenilo uničiti za vedno nadaljno naraščanje dinarja. Seja se je zaključila ob 12.30 ter napovedala prihodnja za danes dopoldne.

VOLITVE 7 NARODNO SOBRANJE.

— Sofija, 8. oktobra. (Izvir.) Sofijski listi poročajo, da se bodo 18. novembra vršile v Bolgarski volitve v sobranje. Obenem poročajo, da se 4. novembra vrše občinske volitve in da je vlada pozvala oblasti naj skrbje, da se izvrše volitve v največjem redu.

NESREČA V ŽIDOVSKI SINAGOGI.

— Riga, 7. okt. (Izvir.) V Sinagogi v Kijevu je nastala panika ko so nenadoma ugasnile luči. 60 oseb je bilo do smrti pomandranih, nad 100 pa ranjenih.

Reško vprašanje.

Zavlačevanje rešitve reškega vprašanja. — D' Annunzijevo pismo Giardinu. — Protest reške jugoslovenske stranke. Italije rabi Reko tudi za poitalijančenje Istre. — Zadnji čas, da se reši smrti Jugoslovenstvo v Italiji.

— Reka, 7. okt. (Izvir.) Listi v kraljestvu raztegujejo reško vprašanje na dolko in široko. »Giornale d'Italia« pravi, da je potreba rešiti problem spravič med širša vprašanja za odnošaje med Italijo in Jugoslavijo in navaja svoječasne najostreje boje med Anglijo in Francijo, ki sta se pa končno sporazumeli. Težkoče so po mnenju lista velike tudi na jugoslovenski strani, kjer treba računati z »izpremenljivostjo« in lahko razburljivostjo balkanskega ambijenta. Ker se j eguvernier Giardino tudi tako vsedel na Reki, kakor da ne misli na kako naglo izpremembo, se da sklepati, da se bo reško vprašanje vlekle še na dolgo. Vmešal se je v to vprašanje sedaj še D' Annunzijo. Poslal je semkaj kapetana Evgena Coselscheza s pismom za generala Giardina. Vsebinska sicer ni docela znana, pravi se le, da ima D' Annunzijo zaupanje v mislijo, ki jo je poverila narodna vlada Giardinu. Po mestu se govori, da se pripravljajo fašisti na pobudo D' Annunzija na nastop proti rešitvi reškega vprašanja, ako bi se ne glasila popolnoma po njihovi zahtevi. D' Annunzijevo vmešavanje v reško zadevo mora vzbuditi v Beogradu vznemirjenje in izpodbiti vsako zaupanje v nadaljnja pogajanja.

Reška jugoslovenska stranka se je pridružila protestu reške vlade proti italijanskim odredbam na Reki in proti nameravani aneksiji. Državljanov jugoslovenske narodnosti v reški državi je 20.000.

»Novi List« na Sušaku prinša dopis, v katerem se naglašja, da hočejo Italijani imeti Reko tudi radi tega, da jim bo služila v politiki potalijančenja Istre. Zato treba Reko odtegniti vsakemu jugoslovenskemu vplivu. Pri sedanjih pogajanjih je zadnji čas, da se stori vse, kar treba na jugoslovenski strani, da ne bo zapisano smrti pol milijona Jugoslovenov v Italiji.

Revolucija na Portugalskem.

— Rim, 8. oktobra. (Izvir.) Listi poročajo iz Madrida, da je na Portugalskem izbruhnila revolucija. Železničarji so stopili v stavko. Revolucija je delo konservativne opozicije ter je naperjena proti predsedniku Gomezu, ki je včeraj nastopil vlado. V Lisboni je bilo vrženih več bomb. Zveze z glavnim mestom so prekinjene.

— Rim, 8. okt. (Izvir.) Iz Madrida poročajo, da je bila revolucija na Portugalskem takoj zadušena. Voditelj upornikov so pobegnili. Potrjuje se, da je revolucionarno gibanje bilo naperjeno proti predsedniku Gomezu, na katerega je bil izvršen že atentat ko se je vrnil 3. tm. na Portugalsko iz Londona z angleško križarko.

Claude Farrère — prev. Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

49

Takih vil je bilo precej. Stopnjevite terase so oživilje gorovje. Do njih so vodila pota v karnisah na visokih lokih, ki so spominjali na rimske akvedukte. Grozo vzbujajoča žična železnica se je kot stolp navpično vzpenjala na najvišji vrh. Med morje in gorovje zajeto pa se je širilo mesto, kakor daleč je seglo oko po obrežju; pestrobodne hišice so se bile naslonile na vsako hrbišče in se priplazile že do prednjih gor.

Ljubko je bilo to mesto Hong-Kong, visoka drevesa so ga spogledljivo pregrinjala, njegova gora ga je pokrivala kot čudaški zeleni klobuk. Kako prekipajoče življenje je vrel v njegovih zaposlenih dokih, v šumeči ladjedelnici, na cestah s kočijami, v šalupah in na obrežju, kjer so mrgolele množice Kitajcev.

Slika velikega pomorskega mesta preseneča in očaruje. Ni razveselišča, ki bi ugodneje pomirilo, razstreslo in zamotilo nepokojnega in bolestnega duha.

Fierce je slonel pri oknu svoje kajute na krovu »Bayarda« in gledal, kako se je bližalo mesto Hong-Kong.

XXI.

Gospod Fierce gospodični Sélysette-i Sylv.

Ljuba Sélysette,

o, da bi Ti mogel vsak večer poslati poljub, kot sem ti ga pritisnil na čelo na dan svojega žalostnega odhoda. Ah, odreči se moram tej borni slasti, tej edini, ki bi osladila moje izgnanstvo: mnogo dni bo preteklo, predno bo odplula v Saigon kaka ladjica. Sel je odpotoval v Košinsko še pred prihodom »Bayarda«; celo tega ne vem, če boš to pismo prečitala: kedaj in kako ga boš sploh prejela?

In Tvoja pisma? Ali jih sploh dobim v roke? Kako me skrbi! Mojemu življenju si Ti kakor oni svetilnik, ki nas je nekoč vodil skozi morskoro ožino Hainan: da bi ne bilo njega, Bog ve, ob katerih čerih bi se razbil naš »Bayard«? Da bi ne bilo Tebe, ne vedel bi, kam se prelje moje življenje. Že ob misli na to, se kar zgrozevam.

Bil sem težko bolan in Ti si me ozdravila; toda zdaj ko Te ni — zdravilca — se mi zdí, da se me spet poloti mrzlíca...

Saj Ti tu govorim neumnosti, toda ne smeš se. Saj vendar smem malo klepetati, ko sem tako daleč proč od Tebe. Ah, Ti nevestica moja, ali boš sploh kedaj izvedela, kako blazno Te ljubim? Vedi, da nisem pred Tabo še niko-

gar ljubil; vedi, da nisem imel ne sestre, ne prijatelja; pomisli, da me moja mama ni ljubila in da se moj oče sploh ni brigal zame. kvečjemu, da mi je preskrbel kak zavod, daleč kje. Prinašam Ti srce, čisto, sveže in še neoskrumjeno; čeprav si Ti mala svetnica, jaz pa ubog grešnik, vendar sem od naju dveh bolj otroški in nedolžnejši, kajti celo teh besed, ki Ti jih zdaj pišem in ki ne znajo biti dovolj nežne, celo teh besed včeraj še nisem poznal. To pismo Ti pišem v svoji sobici, ki je zdaj vsa modra, kot si želela. Pred mano je Tvoja slika, ki sem Ti jo nekoč vzel, a Ti jo pošteno vrnem takrat, ko bom dobil namesto nje — Tebe. Zdjaj pa — in navzlic Tvoji jezici — še nimam moči, da bi se odrekel tej sliki, mojemu talismanu, mojemu bogu, mojemu vsemu, kar mi je še ostalo od Tebe. Že sedem dni je, kar sem Te zapustil! In koliko jih bo še preteklo, preden Te spet zagledam? Zdjaj smo v Hong-Kongu — to vem — kajti z Anglijo smo v sporu, ki ga skušamo poravnati s stiskanjem rok in s plesnimi prireditvami. Kdo bi vedel, koliko bomo potrebovali še plesov in »shake-handov«? Toda kaj mi mar vse to; zapiram se na krovu kot bolnik, ki ga hrup ubija. A vendar se ne morem vsega tega otrešiti. Včeraj sem moral uradno posetiti angleškega »messa« v garniziji in oklopnica admirala Hawkeja pri-

pravlja imenitno slavje, s katerim nas počasti; tudi tega se moram — hočeš, nočeš — udeležiti.

Včeraj pa sem prvič in, upam, zadnjič stopil na suho: ta sprehod mi je kar stisnil srce. Predstavljaj si, da so me na nosilnici — vozovi so tu večja redkost kot v Benetkah — nesli v zgornje mesto po stopnjicastih ulicah. Nekaj časa sem hotel iti peš, da se nekoliko osvežim in prišel sem v pristni park, ki se razprostira ob pobočju gore vzdolž po izsušenem hidourniku. Ta zeleni in košati drevo-red se skriva med drevjem, da bi menil, da je to pot v villinski grad; gre tik prepada, ki ga neka/kkrat premosti z mahovitimi bromi; ob strani pa ga varuje okorna ograja. Ošilleno usločeni mostiči nalikujejo vratom zapuščenih opatij; ograja pa je iz neoblikovane kamene in ima rumene in zelene stebriče. Vse to je tako tiho, skrivnostno in tesno — toliko tesneje, ker zaslušiš za sečjo palm in praproti ogromno pristanišče, ki spi ob vzhodu gorovja. Na tej poti, ki je nalašč za zaljubljenca, sem se začutil še bolj osamelega in še delj proč od Tebe kot pravkar preje in prevzela me je tolika bolest, da sem potegnul žepno ruto. Moji nosači pa so mislili, da si bom otrli znoj od čela...

Vesti iz Italije.

Konkordat med Vatikanom in Jugoslavijo. — Skrb za fašistovsko delavstvo. — Dvoboj med fašisti. — Položaj italijanske industrije se boljša. — Mussolini poseti Trst v decembru? — Otvoritev istrskega deželnega odbora. Jugosloveni niso zastopani v njem. — Interpelacija radi naslovov avstrijskega javnega dolga.

— Rim, 7. okt. (Izv.) K prihodu zastopnika Jugoslavije v Vatikan, dr. Smolaka, izvajajo listi, da pomeni to skorajšnji zaključek pogajanj za konkordat med Jugoslavijo in Vatikanom, ki ima nadomestiti konkordat iz leta 1914, sklenjen med sveto stolico in Srbijo, ki pa takrat ni stopil v veljavo. Napoveduje se za katolike v Jugoslaviji povsem ugodna bodočnost. Konkordat ima služiti kot element za notranje pomirjenje v Jugoslaviji.

— Rim, 7. okt. (Izv.) Mussolini je sprejel odposlanca Delavske zveze, Aragona, Colombino in Azzimonti ter imel z njimi dolg razgovor o delavskih zadevah. Gre v glavnem za zakonske odredbe glede kolektivnih pogodb in kontrole nad organizacijami. Mussolini hoče delavstvo trdo vpreči v fašistovski voz. Glede železničarjev se izvede revizija zadnjih odpuštov, ker se je pri njih premalo oziralo na tehnične razloge. Mussolini odloča število železničarjev na 185.000.

— Genova, 7. okt. (Izv.) Središče napetosti med fašisti je še vedno tu in napovedano je več dvobojev. Med dr. Lantiniem in odvornikom Girardijem se je vršil dvoboj, v katerem je bil dr. Lantini ranjen. Lantini je izstopil iz izvrševalnega odbora fašistovske stranke.

— Rim, 7. okt. Včeraj je sprejel ministrski predsednik Mussolini predsednika in tajnika industrijske zveze Benija in Olivettija, s katerima se je dalje

časa razgovarjal o sedanjem stanju italijanske industrije. Povedala sta mu, da splošni položaj v industriji kaže izdatno in utešljivo boljšanje.

— Trst, 7. okt. (Izv.) Poslanca Giunta in Banelli sta bila zopet pri predsedniku Mussoliniju v Rimu in sta ga znova nagovarjala, da naj bi v kratkem posetil Trst. Mussolini se jima je zopet izvil. Sporočila sta, da »morda« pride v decembru. Razgovarjala sta se z njim o raznih gospodarskih potrebah Julijske krajine.

— Puta, 7. okt. (Izv.) Včeraj je bila otvoritvena seja istrskega izrednega deželnega odbora. Navzočih je bilo pod predsedstvom senatorja Chersicha 10 članov in prefekt. Prvi je govoril predsednik, za njim fašist dr. Benussi, ki se je dotikal nekdanjih političnih bojev in se pri tem zaganjal v istrske Slovence, pozdrav vlade je izrekel prefekt. Potem so razpravljali o raznih gospodarskih zadevah. Večina prebivalstva, to je jugoslovenskega, je brez zastopnika v deželnem odboru.

— Rim, 7. okt. (Izv.) Senator Malfatti je predložil finančnemu ministru interpelacijo z vprašanjem, kaj hoče storiti vlada glede naslovov avstrijskega javnega dolga v kronah, nahajajočih se na teritoriju avstrijske republike. Ti naslovi imajo nominalno vrednost 300 milijonov kron in so last 2000 italijanskih državljanov, nedoletnih, pod varstvom sodišč v novih provincah.

SEJA GLAVNEGA ODBORA DEMOKRATSKE STRANKE.

— Beograd, 8. oktobra. (Izv.) Včeraj dopoldne je imel sejo glavni odbor demokratske stranke, ki je razpravljal o organizaciji stranke in sklenil, da se posl. Arsić izključi iz stranke. Glavni odbor je razpravljaval o parlamentarnem položaju in o delu sedanje vlade. Pročnil je korake, ki jih nameravajo demokraciji podvzeti kot opozicija proti vladi. Govorilo se je tudi o pripravah za sklicanje strankinega kongresa. Glavni odbor nadaljuje danes posvetovanja. Kakor se doznava, je glavni odbor demokratske stranke med drugim sklenil da podpira izvedbo zakona o upravni razdelitvi države in zakona o centralni upravi na podlagi široke samouprave v smislu upravne dekoncentracije, kakor je to določeno v programu stranke.

JUGOSLOVENSKA SVOBODNA LUKA V SOLUNU.

— Beograd, 8. oktobra. (Izv.) Iz Aten poročajo, da je bila včeraj podpisana konvencija o jugoslovenski svobodni luki v Solunu. Po sklenjeni konvenciji se odstopa kraljevini SHS za 50 let prostor 24.000 m² ki tvori integralni del grške države, ki pa se smatrajo kot jugoslovensko carlinsko ozemlje pod imenom »Srbska svobodna cona«. Konvenciji so priložili štiri protokoli, ki se nanašajo na železniško službo do jugoslovenske meje, na tranzit, na veterinarsko službo in na promet v pristanišču. Konvencija stopi v veljavo 15 dni po izmenjavi ratifikacij.

REPARACIJE.

— Beograd, 8. oktobra. (Izv.) Načelnik naše reparacijske delegacije v Parizu Mato Bošković je predvčerajšnjim posetil ministrskega predsednika Pašiča in zunanjega ministra Ninčiča, kterima je poročal o stanju reparacijskega vprašanja, ki je postalo zadnje čase zelo komplicirano. Bošković ostane v Beogradu 10 dni, da počaka na vrnitev g. Životića, načelnika sekcije za reparacije v zunanjem ministru iz Pariza in da dovrši z njim nekatere važne posle, ki so v zvezi z reparacijami. V tem času bo imel Bošković tudi več posvetovanj z ministrskim predsednikom Pašičem, z zunanjim ministrom dr. Ninčičem v svrhu nadaljnjih navodil naše vlade glede reparacijskega vprašanja.

STAVKA ČEŠKOSLOVŠKIH RUDARJEV KONČANA.

— Praga 7. oktobra. (Izv.) Generalna stavka rudarjev v Moravski Ostravi je srečno končana. V soboto se je vršila pod vodstvom predsednika združenja rudarskih organizacij v praškem ljudskem domu konferenca na kateri so se razpravljalo o rezultatih pogajanj z ministrstvom javnih del. Po debati, ki so se udeležili zastopniki vseh združenih revirjev, je konferenca glasovala o pozivu na rudarje, v katerem osrednji stavkarski odbor predlaga, naj delavstvo prizna rezultate pogajanj ter se povrne na delo. Predlog je bil sprejet z 262 proti 9 glasovi. Na konferenci je bilo navzočih 73 delegatov.

Škoda, ki jo ima država in delavstvo od te stavke, je ogromna. Izguba v obratnosti prizadetih rudnikov cenijo strojavniki na 50 milijonov Kč. Škoda, ki jo ima 80 tisoč delavcev, znaša 134 milijonov Kč. K temu je treba priložiti še razne druge stroške, kakor podporo stavkujočim. Izredne izdatke podjetnikov itd. tako, da znaša celokupna škoda 42 dnevne rudarske stavke okrog 750 milijonov Kč.

NOVI NEMIRI V BOLGARIJI?

— Sofija, 8. oktobra. (Izv.) Včeraj so se pojavili večji oddelki vstašev na poti Vrčec-Vrta. Vstaši so streljali na potnike. Vstaške čete pod vodstvom Mihajlova, Kozlova in Zaneva so se pojavile tudi pri vasi Dobraj. Vlada je poslala v to smer močne vojaške oddelke.

— Sofija, 8. okt. (Izv.) V okrožnici na prefekte ugotavlja notranji minister, da je red v deželi popolnoma vzpostavljen in pravi, da je bila večina komunističnih vstajepeljana po svojih voditeljih.

ZAROTA MAKEDONSTVOJUČIH.

— Beograd, 8. oktobra. (Izv.) Na seji makedonstvujočih in častniške lige ki je bila pred štiri dni v Sofiji v postopju vojnega ministrstva, je bilo sklenjeno, da se izvrši atentat na Vasilija Dimitrova in Gjorgja Kolarova, voditelja bolgarskih vstašev, ki sta pobegnila v Jugoslavijo in se nastanila v Nišu. Sklenjeno je, da se odpošlje v Niš policijski agent Arsen Obenjavov z nalogo da ubije Dimitrova in Kolarova. Obenjavov je takoj odstopoval v Niš. Naše oblasti so podvezle vse potrebne korake, da onemogočijo akcijo makedonstvujočih. Sročil je odstopoval v Niš načelnik oddelka za javno varnost Zika Lazić, da prouči položaj bolgarskih beguncem.

Razgled po slovanskem svetu.

— Obnova Narodnega gledališča v Sofiji. Bolgarsko javnost, zlasti prosvetne kroge zelo zanima vprašanje obnove nedavno pogorelega Narodnega gledališča. V to svrhu je bila sestavljena posebna gradbena komisija, ki obstoji iz 16 članov. Njen cilj je restavracija gledališča v prejšnji obliki. Razpisani je bil natečaj za to delo, ki sta ga hotela prevzeti dva stavbenika in sicer Helmer in Dülfer. Prvi je v svojem načrtu izračunal, da bo stalo gradbeno delo 36.800.000 levov, drugi pa je predlagal obnovo gledališča za 52 milijonov levov. — Gradbena komisija se je končno odločila za drugi predlog in tako je Dülferju poverjena naloga, da restavrira sofijsko Narodno gledališče. Vsota 52 milijonov je sicer velika, toda gradbena komisija je stala na stališču, da je bolje žrtvovati nekaj milijonov več, da bo gledališče odzdravljalo vsem modernim zahtevam. Sredstva bo dala deloma država, deloma pa fond prostovoljnih prispevkov, kjer je zbrana več precejšna vsota. Prihodnje leto bo Sofija imela svoje gledališče v prejšnjem stanju.

— Vestil iz Rusije. Moralna kakovost naroda je v času revolucije zelo padla. Ne samo po mestih, nego tudi po vaseh je vohunstvo na vrhuncu. Sovjetska vlada je dosegla v tem oziru izredne uspehe. Ako stolita na cesti dva ali trije skupaj, je gotovo, da četrti prisluškuje, o čem govorita. Bog varuj, da bi kdo govoril kaj slabega o mestnih sovjetskijih! Tako na povabilo v čezvičalko. Tako so n. pr. na pošti zahtevali od kmetja štirikratno vsoto za znamko, ki jo je bil pozabil prilepiti na pismo. Mož je malo zagodrnjal na sovjetce, drugi dan pa so ga zaprli in sedel je v ječi brez obsojbe več mesecev. Vlado in organi celo pretepajo pohlevne ruske mužike. Na shodnih govorih včasih tudi kmetje. Kadar jim komunisti pravijo, da so jim preskrbeli zemljo, ki le bila po revoluciji odvzeta veleposestnikom, se kmetje običajno praskajo za ušesi. Češ zemlja je res naša, toda žito ni naše, temveč vaše. — V Moskvi je sovjetska vlada zavrnila letos 10 cerkva in razpustila vse verske občine. — Volni komisariat z vsa vneto pripravila močno zračno flotilo. V letošnjem letu je vlada izdala v to svrhu 36 milijonov zlatih rublev. Načrt za zračno brodnice je sestavljen tako, da bo imela Rusija 1926 leta 5000 vojaških aeroplanov, torej najmočnejšo zračno floto na svetu. — Med sovjetskimi in nemškimi

vlado je nastal spor radi prepovedi razpečevanja sovjetske valute na nemških borzah. Sovjeti očitajo Nemčiji, da ne glede na rapalsko pogodbo, ki priznava sovjetski denar, ne pusti ruskega rublja na nemške borze. Vzrok te nemške odredbe pa tiči bržkone bolj globoko in je bolj političnega kakor pa finančnega značaja.

Politične vesti.

— Dr. Korošec in Radičević. Kakor nam poročajo, se je dr. Korošec ob priliki zadržnega kongresa v Celju sestajal z odposlancem Radičevića stranke. Radičević delegat je skušal pridobiti Korošca za to, da bi klerikalni poslanci zapustili parlament ter prešli v abstinenco, dokazujejo, da bi samo ta odločen korak klerikalcev, katerim bi se morali pridružiti tudi muslimani, mogel povzročiti prekoret v državni politiki. Kakor nam poročajo iz klerikalnih krogov, ni dal dr. Korošec hrvatskemu politiku nobenega obveznega odgovora, marveč je izjavil, da bo o taktiki klerikalnega kluba končno veljavno sklepal zaupniški zbor dne 4. novembra.

— Da Radičević ostane v Londonu, da je prodal svoje imetje na Hrvatskem ter si dal izkupilo nakazati po Hrvatski eskomptni banki, o tem so poročali v brzojavkah iz Zagreba včerajšnji listi. To vest je »Slovenski Narod« priobčil že pred enim tednom.

— O demisiji velikega župana dr. Lukana ve poročati včerajšnji »Slovenec«. Odgovornost za to vest prepučamo klerikalnemu glasilu, ugotavljamo samo to, da je dr. Lukan že pred meseci izrazil željo, da se ga odveže dolžnosti velikega župana.

— Dr. Ninčič pri kralju. Včeraj dopoldne je bil zunanji minister dr. Ninčič v avdienci pri kralju, kateremu je poročal o zunanjem položaju, predvsem pa o stanju pogajanj v Italiji.

— Črnogorski princ Peter pri zunanjem ministru dr. Ninčiču. Črnogorski princ Peter Petrovič Njegoš je včeraj posetil zunanjega ministra dr. Ninčiča, s katerim se je delj časa razgovarjal.

— Bolgarski begunci. Voditelja bolgarskih komunistov Dimitrov in Kolarov, ki sta pobegnila na naše ozemlje ter bivala zadnje dni v Nišu, sta, kakor poročajo iz Beograda, odpotovala na Dunaj.

— Shod češkoslovaških evangeličev se je vršil pretekli četrtek in petek v Pragi ob veliki udeležbi vseh krajev češkoslovaške republike. Na shodu so se pretresala razna vprašanja, med njimi tudi ustanovitev »Federacije češkoslovaških evangeličev«. Udeleženci so urgirali vlado, da bi pospešila repatriacijo potomcev češkoslovaških pobelgorskih izgnancev. Zastopnike shoda je sprejel v avdienci predsednik republike in shod je poslal vladi naslednjo izjavo vdanosti češkoslovaških evangeličev republik: »Češki in slovaški evangeličev, prvič po stoletjih zopet združeni v okvirju enotne države in prvič zbrani na skupnem posvetovanju, dajejo izrazu svojemu čustvovanju, da jim je češkoslovaška enota naven, duševen in idejen pojem. Shod javlja svojo voljo podati si roke preko Karpatov ter delati z ljubeznijo in veseljem za okrepitev in prospeh češkoslovaške enote. Samostojna država je utelešenje naših idealnih teženj, naših načel idealne in socialne svobode, ki same ob sebi izvirajo iz našega verskega stališča. Shod češkoslovaških evangeličev pozdravlja vstajenje češkoslovaške samostojnosti in se vdano priznava sedanjim češkoslovaški državi in njenim zakonom. Vdani naši državni, vdani tem, ki stoje na čelu državne uprave, naznanjamo, da bomo vso svobodo občanske ravnopravnosti ter narodne, verske in socialne pravičnosti vedno in vsepovsod varovali in spoštovali.

— Angleški tisk proti Italijanski vladi. Izključitvijo Massima Rocca iz fašistovske stranke se bavijo vsi listi in označujejo notranje spore v fašizmu za veliko slabost italijanske vlade. Nadaljuje se v listih nezadovoljstvo z rešitvijo italijansko-grškega spora in se podpira trud Grčije, da bi prodrl njen apel na haško razsodišče. »Manchester Guardian« obsoja angleško vlado, ker se je udala Mussoliniju v sporu z Grčijo in zahteva, da v reškem vprašanju trdno nastopa proti njemu.

— Madžari stalno mobilizirajo — na papirju. Na Dunaju se drži veliko število beguncem iz Madžarske, kateri se ne smejo domov vrniti, dokler bo na Madžarskem vladala peščica plemiških samozancev, ki so nasprotniki demokraciji, svobodi in tisku. Ti madžarski begunci na Dunaju imajo iz Budimpešte zanesljivo poročila. Večkrat so že iznenadili javnost z odkritjem reči in načrtov, ki so jih na Madžarskem hranili na skrivnem. Iz gotovega vira so zvedeli madžarski ubežniki na Dunaju, da je izdelal madžarski generalni štab, ki stoji pod vplivom »madžarskih probučenec«, nov mobilizacijski načrt ki je naperjen proti Češkoslovaški, Rumunski in Jugoslaviji. Za napad na Slovaško, na Sedmograško, romunske granice in na Hrvaško imajo biti mobilizirane vse mažarske nacionalne in vojaške organizacije.

Gospodarstvo.

JUGOSLOVENSKI ZADRUŽNI KONGRES IN PROSLAVA 40-LETNICE ZADRUŽNE ZVEZE V CELJU.

Celje, 7. oktobra.

Kakor smo kratko že v nedeljski številki poročali, se je v petek, 5. oktobra otvoril kongres Glavnega zadržnega saveza iz Beograda. Na zborovanje so došli zastopniki združništva iz raznih držav, katerih imena smo že objavili. Prvi dan je pod predsedstvom dr. Antona Božiča zboroval upravni odbor. Razpravljalo se je o tekočih in raznih internih zadevah.

Drugi dan, v soboto 6. oktobra je otvoril ob 10. uri dopoldne predsednik Glavnega zadržnega Saveza dr. Korošec letošnji kongres, katerega se je udeležilo okrog 80 zadržarjev iz vse države. Poleg že objavljenih zastopnikov raznih inozemskih in jugoslovenskih združnih organizacij so v soboto došli na kongres še zastopnik češkoslovaškega združništva dr. Hulka, zastopnik poljedelskega ministrstva načelnik dr. Velja Stojković, tajnik trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani g. Ivan Mohorič, zastopnik koroških konzumnih združenj v Celovcu, zastopnik Zveze uradniških združenj dr. Kukovec in bivši poslanik v Pragi dr. Bogumil Vošnjak.

Češkoslovaški zastopnik dr. Hulka se je v toplih besedah spominjal prijateljske vezi med češkoslovaškim in jugoslovenskim združništvom. V imenu celjskega prebivalstva je župan dr. Hrašovec izrazil veselje nad tem, da se letos kongres vrši v starodavnem Celju. Govoril je tudi zastopnik francoskih konzumnih druženj g. Fauguet ter zastopnik poljedelskega ministra, načelnik dr. Stojković. Nato so sledili zanimivi referati posamnih združnih strokovnjakov. Referirali so: dr. Basaj o tipih slovenskega združništva; Miloš Stibler o združnem zakonu, dr. Cicak iz Zagreba o združnem zavarovanju; dr. Kojič o zdravstvenih združenjih in dr. Prohaska o davčni reformi in združništvu. Sprejele so se tri resolucije. Prva zahteva, da se čimprej sprejme v narodni skupščini primeren zadržni zakon. Druga zahteva uvedbo najmodernejših davčne reforme, tretja pa govori o zaščiti male posesti.

V Glavnem zadržnem savezu je včlanjenih skupaj 3235 združenj, hrvatskih 1229, slovenskih 752, srbskih 594, bosanskih 347 in dalmatinskih 313.

Opoldne se je v hotelu »Evropa« vršil skupen obed, pri katerem so se izrekli pomenljive zdravice.

Popoldne se je nadaljevala seja, pri kateri so se rešile še vse sporne in interne zadeve.

Tretji dan v nedeljo 7. oktobra se je kongres zaključil s svečano proslavo 40-letnice Zadržne Zveze v Celju. Slavnostno zborovanje, katerega je otvoril predsednik Zadržne Zveze v Celju dr. Anton Božič, se je pričelo ob 10. Dr. Božič se je v slavnostnem govoru spominjal že preminulih ustanoviteljev celjske Zadržne Zveze Mihaela Vošnjaka, dr. Dečka in drugih. Spominjal se je v toplih besedah tudi umrlega združnika dr. Kreaka. Pozdravil je zastopnike oblasti. Pokrajinsko upravo je zastopal vladni svetnik dr. Žužek, ministra poljoprivrede dr. Stojković. Posebej je pozdravil tudi predsednika Glavnega zadržnega saveza dr. Antona Korošca.

Pozdrave so poslali: minister poljoprivrede Miletič, predsednik pokrajinske uprave, češkoslovaški poslanik v Beogradu Šeba, Lapajne s Krškega, razne zadržne s Češkega ter nekatere jugoslovenske zadržne.

Govorili so: v imenu Glavnega zadržnega saveza dr. Korošec, v imenu ministra poljoprivrede dr. Stojković, v imenu češkoslovaških združenj dr. Hulka, v imenu srbskih združenj Avramović, bosanskih Hadžić, ter v imenu zadržne zveze ljubljanske prof. Remec. Dr. Hrašovec je kot mestni župan pozdravil slavnostno zborovanje.

Po končanih pozdravnih govorih je ravnatelj celjske Zadržne Zveze g. Janko Lesničar podal poročilo o razvoju celjske Zadržne veze. Po tem poročilu je g. dr. Božič zaključil slavnostno zborovanje.

S tem zborovanjem je bil zaključen V. Jugoslovenski zadržni kongres. Da bi sklepi in razprave kongresa rodile na zadržnem polju čimnajveč najlepših uspehov!

— g. Hmelj. XXVIII. brzojavno tržno poročilo: Zatec. CSR. 5. 10. 1923. Zelo čvrsto 3200—3450 Kč za 50 kg.

— g. Hmelj. XXIX. brzojavno tržno poročilo: Zatec. C. S. R. 6. oktobra 1923. Viharno povzdigovanje hmelj. cen — 80% prodanih — cene 3500—3600 Kč za 50 kg — vsako uro rastoče cene.

— g. Zlata podlega Narodne banke. Včeraj v nedeljo je Narodna banka prejela iz Budimpešte 5,548.000 zlatih kron kot pripadajoč del iz likvidirane Avstro-ogrške banke.

Prof. dr. Fran Ellor:

O naši davčni reformi.

(Nadaljevanje.)

Z obrazloženega vidika je presojati takisto novi italijanski zakon. Vzemimo na pr. njegovo določbo, da se pri zemljiških dohodkih pripuščajo v odbitek dolžne obresti, v kolikor so posojila na zemljišču vključena. Določba je teoretski brezdvomno zgrešena: nekaj preširoka, nekaj pa preozka. Preširoka, ko dela odbitek zavisen od vključbe, kajti iz tega pravnega akta še nikakor ne sledi, da je posojilo s poljedelskim obratom res tudi v gospodarskem smislu. Porabit se je moglo za nekaj čisto drugega, za zgradbo kake hiše, kake tovarne ali celo le v osebnih potrošnih namene. Pa tudi preozka je določba, ker izključuje odbitek obresti za delovno investirana posojila, ako niso vključena, na pr. od nezavarovanih obratnih kreditov, ki so vendar istotako možni, osobito v deželah z razvitim kmečkim združništvom. Jasno je, da se zemljiški dohodek, ugotovljen po takih predpisih, ne bo ujemal z resničnim dohodkom, morda niti s čistim donosom. Toda zakonodavec nima tujak drugega izhoda, če noče strankam nalagati težavnega dokaza o gospodarski zvezi med bremenom in pridobitnim obratom. Pri dohodkih iz hiš ne priznava italijanski zakon v ime dolžnih obrestih splošnih nobenih odbikov, kar je v opreki z določbo za zemljišča in seveda huda pravna nedoslednost. V izvestnih primerih si zakon skuša pomagati na ta način, da dolžnikom dovoljuje takozvani »abatamenti« pravico, da smejo sorazmerno del davka zaračunavati upniku kot odtegljaj pri izplačilu obrest. Slučno uredbo je svoločila imela tudi Avstrija, pa jo je že zdavnaj vrgla v koš, ker se je izkazalo, da velja samo na papirju in se v gospodarskem prometu ne da udomačiti. Dejansko se namreč navzile pravni dopustnosti ni odteglavo skoro nikdar, nego so slej ko prej dolžniki nikoli ves davek. Italijanski zakon pa ima i določbe, ki pričajo, da se za davčno podlago namesto individualnega lemje mnogokrat samo povprečni dohodek. Tako na pr. se pri dohodkih iz hiš odbikati za popravila, vzdrževanje in amortizacijo ne upoštevajo individualno, ampak samo s pavšalnimi odstotkom prav kakor pri naši hišni najmarini. Izvestni dohodki, osobito iz podjetij in drugih pridobitnih poslov se ne ugotavljajo vsako leto na novo, nego se stare ctenitve puščajo v veljavi več let, kar se takisto protivi načelu individualizacije. S temi primeri sem pač zadostno osvetlil pred vsem posebnost mešanega sistema na sploh, zano pa pokazal, da ni iz daleka vse tako novo in napredno, kar nam mudi prehvaljena italijanska reforma. G. V. Jo v št. 124 »Slovenca« čisto krivo označuje kot sistem »enotne osebne dohodnine«. Italijan sami niso nikakor tega mnenja. Naopak, F. Floro, najboljši poznavalec italijanskega finančnega prava, piše o novih davkih doslovo: »La disposizione, errata per una imposta personale sul reddito, è perfettamente corretta per una imposta reale.« (Manuale di scienza delle finanze, str. 518). Ali se je ta korektura res posrečila »perfektamente«, o tem bi se dalo še govoriti, značilno pa je, da navedeni pisatelj italijanske normalne davke na poedine kategorije imenuje izrečno realne, da jih torej naravnost ima za donosnine. Zato sem poudarjal že v prvem članku, da ni italijanski sistem bistveno prav nič moderniji od sistema, ki velja pri nas v Sloveniji. Posebno o naši globalni dohodnini je treba pohvalno omeniti, da je izrajena verno po pruskem vzorcu in da dohodek ugotavlja mnogo bolj individualno, točno in »čisto« kot pa italijanski sistem.

No, tudi v Vodopivčevi preosnovi ostaja italijanski sistem to, kar je: varianta mešanega davčnega sistema. Vodopivčeva »dohodnina« pred vsem ni enovita, nego je istakota le skup večjega števila davkov, kombinacija progresivne dohodnine od celokupnega osebnega dohodka, z vrsto diferenciranih »doklad« kot specialnih davkov Pna poedine kategorije fundiranega dohodka. Način, kako se ti davki odmerjajo, namreč v obliki doklad k davku od celokupnega dohodka, je čisto postranska stvar. Saj se doklade vendar ne pobirajo zaradi celokupnih dohodkov ampak vso svojo eksistenčno pravico črpajo izključno le iz fundiranega dela teh dohodkov. — Vodopivčeva »dohodnina« pa tudi ni »čist subjektivni davek«; kajti g. Vodopivec izrečno prevzema kategorije italijanskega sistema, ki so izrazito objektivne moment. Donosi poednih pridobitnih objektov tudi pri g. Vodopivcu odločilno vplivajo na odmero in s tem na višino »doklad«, ki jim torej gre značaj davkov po objektu. Sicer pa g. Vodopivca razumem prav dobro. On misli, da je svoje doklade prelevil v »čisto subjektiven davek«, če jih udarja neposredno na progresivni davek od celokupnega osebnega dohodka. Ali v tem se moti: izpremenil je samo obliko priredbe. Vkljub vsemu so »doklade« slej ko prej davki na objektivne kategorije, torej bistveno isto, kar italijanski normalni davki. V tem je edina njih razlika. Zato niti nima smisla, da po Vodopivčevem načrtu vpliva na odmero doklad tudi vsota celokupnih dohodkov. Ti dohodki so vendar globalno prizadeti že s progresivno dohodnino, ki pa ima ta nedostatek, da se ne ozira in ne more ozirati takisto na fundiranost dohodkov. Samo v tem pogledu je nepopolna in le v toliko potrebnih korekturah z dokladami. Končno Vodopivčeva »dohodnina« tudi ni vseskončni progresiven davek in po naukih teorije spriče svoje strukture niti ne bi smela biti, kajti pri dokladah kot specialnih davkih je progresivna teoretski nedopustna. Tako torej ta načrt daleč zaostaja za idealnim ciljem, ki si ga je postavil g. V. Celj, da nam namesto starih it-

stemov podari eden neposreden, čisto subjektivni, progresivni davek od celokupnega dohodka. Njegov načrt ni prav nič drugačija ko italijanski sistem, v svojem jedru nezpremenjen, in samo v razporedbi zasukan, a še to na način, ki teoretski ni neporečen.

—g Novi tarifi za prevoz vina. Vozna za en vagon vina (10 tisoč kg) pri izvozu iz države znaša po dosedanjih klasifikacijah in po tarifi, ki je stopil v veljavo s 15. sept. od Metkoviča do Rakeka 6500 D, od Metkoviča do Jesenice 6130 D. Od Vršca do Zombolja 1290 D, do Subotice (tranzit) od Metkoviča do Maribora 6310 D, od Metkoviča do Subotice (tranzit) 4680 D, od Metkoviča do Zombolja (tranzit) 6890 D, 2980 D, do Maribora 7780 D, do Rakeka 7930 D, do Jesenice 8540 D, od Zagreba do Rakeka 1820 D, do Maribora 1580 D, do Jesenice 2180 D, do Subotice (tranzit) 3150 Din, do Zombolja 5150 D; Napovedane cene veljajo sedaj za lokalni promet, za izvoz pa so določene te levoznice: Metkovič-Rakek 3020 D, Metkovič-Maribor 2940 Din, Metkovič-Subotica 2100 D, Metkovič-Zombolja 3510 D, Metkovič-Jesenice 2750 D, Vršac-Zombolja 770 D, Vršac-Subotica 1950 Din, Vršac-Maribor 2830 Din, Vršac-Rakek 2130 Din, Vršac-Jesenice 2660 Din, Zagreb-Rakek 960 Din, Zagreb-Maribor 860 D, Zagreb-Jesenice 1330 D, Zagreb Subotica 1410 Din, Zagreb-Zombolja 2840 Din.

Trg z usnjem in s surovimi kožami. V zadnjih tednih je nastopila na trgu z usnjem precejšnja živahnost. Neugodno vpliva le splošno pomanjkanje gotovine. Tovarne zahtevajo za svoje izdelke višje cene nego pred 4 tedni. Povišek opravilajo s podražanjem železnih tarifov. In ta okoliščina pride pri velikih podjetjih pri nakupu raznega materiala znatno v poštev. Nadaljnje opravilajo le zvišanje mezd itd. Tudi v vseh nasledstvenih državah so cene usnja vrste. Ako se uresniči namera finančnega ministrstva povišati v kratkem času pri izvozu agio od 800—1500%, bo ta mera gotovo imela za posledico zopetni porast cen. Merodajni činitelji bi se v zadnjem trenutku morali napeti vse sile, da se ta za konzumente težki udarec prepreči.

Danes notirajo sledeče cene: Krupni tuzemski D 110 do 115 kg. Krupni inozemski D 117.50 do 120 kg. vaš-podplati v polovici težki D 82.50 do 85.— kg, vaš-podplati lahki D 70.— do 75.— kg, okrajne (aforni) D 40.— do 45.— kg, vrstovi D 55.— do 65.— kg, notraniki D 60.— do 65.— kg, likanec (blank usnje) D 80.— do 85.— kg, črne gladke kipse D 115.— do 125.— kg, črne gladke teletine D 155.— do 160.— kg, boksteletine črne tuzemske D 35.— do 30.— kvadr., boksteletine črne inozemske 30.— do 32.50 kvadr., boksteletine barvane D 35.— do 40.— kvadr., ševro črn tuzemski D 30.— do 35.— kvadr., ševro črn inozemski D 40.— do 45.— kvadr., ševro barvan D 45.— do 50.— kvadr.

Trg s surovimi kožami — tendenca nezpremenjena, za težke kože živahno povpraševanje. Danes notirajo sledeče cene: goveje kože težke D 25.— do 26.— kg, goveje kože srednje D 22.— do 23.— kg, goveje kože lahke D 19.— do 20.— kg, telečje kože D 35.— do 36.— kg.

—g Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Trzinu priredi v soboto dne 13. in nedeljo 14. okt. 1923 v prostori mešč. šole od 8. zj. do 18. zv. sadno razstavo, združeno s predavanjem o sadjarstvu in uporabi sadja. Razstavilo se različne vrste sadja, sadni izdelki (prekuhana sadje), vrtni izdelki, cvetlice, sadjarsko orodje itd. Za to sedaj je prijavljenih le po številu razstavilcev. Predavanje bo v nedeljo dne 14. okt. ob 9. uri dop. In bo predaval višji sadjarski nadzornik g. Humež iz Ljubljane.

—g Dobava dešk iz mehkega lesa. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 20. okt. t. l. ofertalna licitacija glede dobave dešk iz mehkega lesa. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki le v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobava moka. Pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 16. okt. t. l. tretja ofertalna licitacija glede dobave 200.000 kg krušne pšenične moka (tipa 80% ali trgovskega). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobava mesa. Dne 11. okt. t. l. se bodo sklenile pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani in pri komandi mesa v Ptujju, dne 12. oktobra t. l. pri komandi vojnega okruha v Mariboru in v Celju, dne 13. oktobra t. l. pri komandah mesta v Dol. Dravogradu in v Slovenski Bistrici direktne pogodbe za dobavo mesa za posamezno garnizije. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobava mesa. Dne 12. okt. t. l. se vršijo pri komandah mesta v Čakovcu in pri komandi vojnega okruha v Karlovcu, dne 12. okt. t. l. pri komandah mesta v Dolni Lendavi in na Sušaku ter pri komandi vojnega okruha v Varaždinu, dne 13. okt. t. l. pri intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu in pri komandi mesta v Murški Soboti ofertalna licitacija glede dobave mesa za posamezno garnizije. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Zračna črta Pariz-Praga-Dunaj. Dne 1. t. m. se je pričela redna dnevna služba aeroplanov na črti Pariz-Strassburg-Praga-Dunaj. Odhod iz Pariza ob 7. zjutraj, prihod na Dunaj ob 17.

—g Nov rudnik. Generalna direkcija rud v Beogradu je podelila pravico koncesije za izkoriščanje premogokopa »Nade«, ki se nahaja v Kosmajskem okraju, članom glavne kontrole Miluti Stepanoviću. Premog iz tega rudnika je zelo dober. Dnevno bo rudnik dajal 500 ton premoga.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA. Ponedeljek 8. okt.: Azazel Red C. Sreda, 10. okt. Judit. Gostovanje Marije Vere. Red B. Četrtek, 11. okt.: Azazel. Red D. Petek, 12. okt.: Kar hočeta. Red E. Sobota, 13. okt.: Judit. Gostovanje Marije Vere. Red A. Nedelja, 14. okt.: Smrt matke Jugovičev. Izven. Ponedeljek, 15. okt.: Judit. Gostovanje Marije Vere. Red F. OPERA. Ponedeljek 8. okt.: Zaprti. Torek, 9. okt.: Seviljski brivec. Gostovanje gospe Wesel Polla iz Zagreba. D. Sreda, 10. okt.: Aida. Red E. Četrtek, 11. okt.: Seviljski brivec. Gostovanje g. Wesel Polla. Red A. Petek, 12. okt.: Evgenij Onegin. Red F. Sobota, 13. okt.: Novela od Stanca. Zapečateni. Red C. Nedelja, 14. okt.: Aida. Izven.

— »Smrt matke Jugovičev«, smo v soboto slišali prvokrat v izvirnem jeziku Ive Vojnovičeve velike pesnitve. Po razpadu so jo bili igrali v slovenskem prevodu. Vojnovič je motive pesnel v bistvu po treh junaških pesmih: Kosovka djevojka, Matka Jugovičeva na Kosovu in Obretenje glave kneza Lazara. A dodal jim je mnogo svojega in prignel snov v svečano narodno pesnitev, ki je bolj epos nego drama. Premalo sem čital v prevodu D' Annunzija, da bi mogel soditi; a poznavalec mi je zardil, da se Vojnovič v pesniški tehniki približuje Italijanu. — Rogozova režija je bila fina, polna čuta, tudi scenično dostojna. Igra zaokrožena, vglasbena na enoten ton. Rogozova je kot majka Jugovičev našla pravi organ za to veliko dušo, se postavljeno v enaki meri iz plameteče materske ljubezni in najslajšega rodoljubja ter domorodnega ponosa. Težko je nam iz 20. stoletja popolnoma poimti tako polbahno, herojsko ženo, ki pošilja izmed devetih sinov preostalega edina nazaj v smrtonosni boj. Rogoz je našel za mladega Damjana Jugoviča globoko čutenje in temu odgovarjajočo milino glasu. Njegovi stihii so bili kakor petje vijoličnega sola v orkestru. S svojim čutečim glasom je takorekoč srca odpiral. Našel pa je pravo družico v Šaričevi (snaha Angjelija). Za to najmlajše lice je Šaričeva interpretirala, da bi bilo težko najti ganljivejšo. V vlogah, ki se prilegajo tako zelo njeni mehki duševnosti, je Šaričeva najbolj na mestu. Tudi drugi so bili vredni zastopniki svojih nalog. Omenjam izvrstno staro »bako« Juvanova, Kosovko-djevojko Balatkove (V. Danilove), ki je pokazala, da je vprabna tudi v tragičnih vlogah in je prav ljubno izgledala. Jako simpatičen je bil Skrbinski v slepec guslar; lepo je z baritonikom glasom srednje moči govoril in podpirala ga je izvrstna maska z zagorelim licem belolasega slepega guslarja, pravega Srbina seljaka. Posebnega priznanja je vredna Skrbinskova marljivost; sodeluje pri treh dosedanjih premijerah. Manjše vloge so imeli Drenovec, Peček, Sancin, Cesar, Smerkolj in da ne pozabim namladostnega Tauerja, ki je bil prav brilen umučit stare bake. Tudi Gorjupova je imela malo moško vlogo, ko je opravila svoje sodelovanje med devetimi snahami. Zbor snah, med katerimi ima poleg Šaričeve še Medvedova osebno izrazitejšo nalogo, je bil režiran dobro in se je kretal z neko nevsiljivo ritmiko, ki prija pesnitvi. Skupno govorjenje istih stihov daje snaham značaj zbora starogrške tragedije. Vendar nastaja vprašanje, ali bi delo na odrju ne pridobilo, če bi se stih razdelile in govorile izmenoma posamič. Radi boljše razumljivosti. V Zagrebu so, mislim tako napravili. Zalni spreved z odsekano glavo carja Lazaria je bil kljub kratkosti tragično učinkovit in molitve popoi so svojo stvar napravili jako dobro in pristno. V sceničnem bi bilo želeli, da bi se zvezde, mesto da plešajo ob balustradi utrjenega dvorca (predebele), utrjale z nočnega neba (sajne Angjelije). Prepričan sem, da bi se to dalo zelo diskretno napraviti s pomočjo najmanjših žarnic, ki bi jih pred zelo majhnimi reflektorji delavci držali v roki in primerno gibali od zgoraj navzdol, da bi preko neba — ne prenelo! — švigali tanki curki luči, kakor če se zvezde utrjujejo. Povzdignili bi zelo okusnost prizora. Pri tem mi sili v pero star osebni spomin. Bil sem mal deček, ko je bila srbsko-bolgarska vojna in doma si je oče s prijatelji skoro vsak dan žalosten pogovarjal o bratskem klanju. Bila je že prav hladna jesen in jasnega večera je nastopilo silno utrjanje zvezd. Kar tako so švigale nizdol in pošečno pa žametnem nebu, kakor rakete ob veliki ognjemetni prestavi; po štiri, pet deset naenkrat, na desno, levo, navpično. Stopili smo na hodnik proti vrtu in nemi gledali. Moja mama pa je polglasno šepnila: »Morda umirajo tako ravno sedaj tam doli, v bitki, in to so njih duše...« — Gledeže je bilo zelo slabo obiskano. Vzroka ne morem najti drugje, nego na tem, da so letos v šestih abonmanih oddali menda skoro vsi sedeži. Nimamo zadosti občinstva, ki bi polnilo še »Izven« — predstave. Nadejal sem se pa, da bo snov, vzeta iz onega vidovdanskega spomina, ki je vsakemu Srbu nad vse svet, in pa okoliščina, da se igra v prekrasnem jeziku izvirnika, privabila dokaj ljubljanskih Srbov, ki jih je zlasti pri vojaštvu mnogo. Redko in le prav posamič posejajo naše priredbe, ker so preveč zavzeti po svojem vojaškem poklicu. Toda ta večer sem pričakoval skoro njih demonstrativni prihod. Pa je bilo opaziti le eno samo oficirsko uniformo... Delo je krašje, nego bi bilo soditi po opazki na glediškem listu: Predstava je končala že nekaj minut pred deseto uro.

— Pripombe k omeni »Aide«. K poročilu o premijeri »Aide« nam pošilja kapelnik g. dr. Čerin tele pripombe: V svojem poročilu o »Aidi« piše g. —, da »so bili zanimivi vojaški dravske divizije s sodobnimi instrumenti«. Kot kapelnik muzike Dravske divizije moram omeniti, da sem poslal k sodelovanju pri »Aidi« »godbenike«, »vojakov« jaz sploh nimam in po spričevalu gospoda —, ki me je nekoč imenoval »najskromnejšega« (sc. po znanju) kapelnika, gotovo nisem zmožen, da bi zdrsral vojake toliko, da bi mogli svirati na »sodobne« instrumente. Sodelovali so pri »Aidi« moji »muzičarji«, to so kontraktualni godbeniki, ki so večinoma študirali na inozemskih konservatorijih, med njimi je več bivših kapelnikov in izbornih umetnikov, to so godbeniki, ki tvorijo med Slovenci edini in prvi stabilni simfonični orkester. Od drugih civilnih godbenikov se razlikujejo le v tem, da nosijo častno obleko naše vojske, da morajo znati vsak najmanj 2 instrumenta, in da so slabše plačani kot civilni godbeniki. — Kar se pa tiče »sodobnih« instrumentov ima pa g. — popolnoma prav, da stari Egipčani niso takih imeli. Gospod Verdi je pregrešil torej strašno muzikalno budalost in anahronizem, ko je te instrumente predpisal v svoji partituri »Aide«. Srečni moramo biti Slovenci, da smo mi prvi prišli na to, da se je g. Verdi nesmrtno blamiral, in da so se do sedaj blamirali s temi instrumenti vsi gledališki ravnatelji in kapelniki po celem svetu, koder se je pela »Aida«. Škoda, da g. Verdi, več ne živi, sicer bi ga kazalo povabiti v Ljubljano. Tu bi g. Verdi šele zvedel, kakšne instrumente mora v »Aidi« uporabiti, in zvedel bi g. Verdi še več, namreč da imamo komponiste, ki presegaajo vse Brahmsa, proti katerim je Beethoven duševna ničla, da imamo slavne dirigente, ki spe na partiturah, in lahko bi g. Verdi pristvoval jubilejnemu koncertu, ko se »Miska« izvajala stotidesetlet kot parde — simfonija. G. Verdi: »prijd' se les učiti!« G. ravnatelju Rukvini bi pa g. Verdi gotovo tako odkrito in z zadovoljstvom častil k izvajanju »Aide«, kot sem jaz — in mu tu še enkrat srčno čestitam! — Dr. Jos. Čerin Ps. Ker mora imeti vsak dober spis svoj Psc, moram tak Psc. napisati seveda tudi jaz, namreč, vem da bodo razni »kritiki« sedaj padli po meni — povem jim pa, da ne dobe od mene nikakega odgovora. — Dr. Jos. Čerin.

— Portret pesnika Stritarja. Jugoslov. tiskarna v Ljubljani je natisnila in izdala portret pesnika Josipa Stritarja — delo akademičnega slikarja Fr. Sterleta. Posnetek umetniškega dela, ki ga je slikar zasnoval začetkom letošnjega leta v Aspancu, kjer je bival naš pesnik do povratka v domovino, je točen in precizen in predstavlja pesnika v njegovi visoki starosti. Portret, ki bo krasil vsako slovensko hišo, toplo pripravljamo. Prodaja se v vseh knjigarnah in stane 50 Din.

— »Azazel«. Danes v ponedeljek zvečer ob osmi uri se igra v dramskem gledališču Dr. Pregljeva izvirna žalozgra »Azazel« in sicer za abonente reda C. — Opera. Gostovanje g. Roberta Primožiča. Naš rojak, g. Primožič je včeraj iznova dokazal resnico pregovora, da ima prorok le izven svojega rodnega kraja srečo. Navzlic njegovim odličnim pevskim lastnostim je bilo gledališče obupno prazno. Menda se »Izven« predstave res ne izplačajo več. Zrinjski je bil, kot po navadi želansko leto, tudi včeraj prav lep in je g. Primožič storil vse, da je opera imela najdostojnejši umetniški uspeh. Istotako vsi ostali solisti, dirigent, orkester in zbor. Slabemu obisku gledališča pa je bilo včeraj vzrok tudi povišanje cen za 30 % kot podpora žrtvam potresa na Japonskem. Ljubljancem jim, kakor se je videlo, ne bonio pripomogli na nogo.

— Dramatična šola. Odbor »Udruženja gled. igralcev« Ljubljana bo tudi letos otvoril dram. šolo. S poukom se bo pričelo 15. okt. Pouk se bo vršil v treh tečajih in sicer v splošnem in 2 specialnih (I. in II. letnik). Poučevali bodo: režiserji g. Šest, Skrbinek, Lipah, Putjata in dramaturg g. Oton Župančič. Nadalje bodo predavali tudi g. prim. dr. Pogačnik, dr. Robida, dr. Trauner, prof. Kobler, Robida, arh. Kregar, prof. Vavpotič in g. Betetto. Odbor vabi vse, ki se za tozadevni pouk zanimajo, da se zgleda v svojo vpisnine med 1. — 6. okt. v pisarni »Udruženja«, dramsko gled., kjer se dobe podrobnejše informacije. Uradne ure od 14.— 15. Sprejemni izpit se vrši v nedeljo, dne 7. okt. 1923.

— Arhiv za albansko starino, jezik in etnologijo. Arhiv bo imel nalogo organizirati sistematsko raziskavo prošlosti, jezika in običajev sosedov Albancev, kojih usoda je že stoletja tesno spojena z našo. Znanost se je sicer že interesirala za ta najstarejši narod balkanski, toda ni se še povsela do organiziranega dela. Sodelovanje so obečali naši najboljši znanstveniki, kakor Cvilič, Stančević, Vulič, Tomič, Corotič, Budimir (Beograd), Elezović, Krstić (Skoplje), Truhelka (Sarajevo), Skok (Zagreb), Nahitgal, Oštr (Ljubljana), Pederzen (Kopenhagen). Arhiv se bo pečal v prvi vrsti s proučevanjem kulturnih in političnih odnošajev med Srbi in Albanci Arhivu se doda letna »Bolgarska bibliografija«. Uredništvo se nahaja na beogradski univerzi, lingvistični oddelek srbskega seminarja.

— »Ljubljanski Zvon« prinaša v septemskih številki tole vsebino: Prof. dr. R. Nachtigal: Vatroslav Jagić. — Marija Kmetova: V metužu. — Cvetko Golar: Z miro in kadilom. — Anton Novčan: Peter Kobula. — Juš Kozak: Dola. — Pavel Karlin: Noč. — Ivan Zorec: Kraljevič Marko. — I. A. Krylov-B. Vdovič: Osel in slavec. — Kronika.

— Strossmayerjeva jugoslovenska knjižnica v Pragi. »Češkoslovska jugoslovenska Liga v Pragi« hoče otvoriti jugoslov. knjižnico, ki bo nosila ime po biskupu

Strossmayerju. To bo javna knjižnica, ki bo obsegala moderno srbskohrvatsko in slovensko beletristiko, vse raznovrstno časopisje in razne knjige, tudi češke in drugojezične, ki se bodo bavile z jugoslovenskimi zadevami. S knjižnico bo združena čitalnica, Liga se obrača do javnosti, da je prispeva z raznovrstnimi knjigami. Sprejema jih Češkoslovska-jugoslovenska Liga v Pragi II. Mikulandská 7.

— »Savremenik«, mesečnik Društva hrvatskih književnikov v Zagrebu prinaša v 8. in 9. številki tole vsebino: M. Nehajev: Nekrolog Milanu Ogrizoviću. — Nikola Andrić: Vatroslav Jagić. — Vladimir Nazor: Kirka. — Dobriša Cesarić: Pjesme. — Vladimir Blašković: Peripetija Ivana Radeka. — Avgust Cesarec: Teater i ruska revolucija. — Miroslav Krleža: Vražji otok. — Dragan Težak: Otčič. — Petar Jurčić: Tajne. — Josip Kulundžić: Blaga smrt. — Branislav Truhelka: Astronomski rad. — Feuilleton. — Lirika. — Polemika. — Bilješke.

— Bučar Josip, zgodovina novega veka za nižje razrede srednjih in nižih sorodnih šol. V Ljubljani 1923. Založila Jugoslovska knjigarna. Cena 35 Din. Vendar enkrat, je vsiklikni profesor in učence. Sedaj bo konec učnemu narekovanju in pisanju. Knjižna profesorja Bučarja je prav lepo sestavljena zlasti poglavja o slovenski zgodovini so skrbno in zanesljivo obdelana. Vzroki in razvoj svetovne vojske je podan prav nazorno. Jezik sicer suhoparne zgodovinske šolske knjige je znal pisatelj prav lepo poživiti in se bere vsa knjiga kot lepa zgodovinska povest. Posebej pohvaliti moramo izredno posrečeno ločitev bistvenega od nebitnega. Kar je važno stopa jasno pred oči, menj važno se samo omenja. Tudi razdelitev posameznega razvojnega poglavja je prav pregledna in točna. Naša šolska literatura se je obogatila s prav hvalevrednim delom.

HARRY PIELI HARRY PIELI KINO TIVOLI JEZDEC BREZ GLAVE Danes II. dol

Julijska krajina.

DEPUTACIJA SLOVENSKIH STARŠEV PRI TRZASKEM PREFEKTU.

Poslanec dr. Wilfan je šel z mnogobrojno deputacijo slovenskih staršev k prefektu Crispo-Moncada ter mu razložil, kako je vzemirajo vse naše ljudstvo vest, da se v naših ljudskih šolah uvede italijansko kot učni jezik in se odslovijo veliko število naših učiteljev. Sin slovenskega naroda Čeh Komensky je prvi izrekel temeljno pedagoško načelo, da se ima vršiti izobrazba in vzgoja v materinskem jeziku. Veliki in mali narodi se ravnaajo po tem načelu. Omenjal je nadalje boj za jugoslovensko šolo pod Avstrijo in zagotavljal prefekta, da je v šolskem vprašanju vse ljudstvo enega čustvovanja in enega mišljenja. Zahtevamo odkrito, da se naši deči še naprej deli v šolah izobrazba in vzgoja v našem jeziku in po naših učiteljih. Prefekt je odgovoril kratko, da gre za odredbo vlade, gotovo dobro premišljeno, in se mora zato enostavno izvesti. O stvari se hoče razgovoriti s šolskim skrbnikom Julijske Krajine in sporočiti željo deputacije osrednji vladi. Crispo-Moncada je trd gospod, ki ni imel po 13. juliju 1920, po požigu Narodnega doma napram dr. Slaviku, ki je bil takrat prišel k njemu, niti besedice, ki bi bila pomenila obžalovanje ali tolažbo. Jugoslovenska šolska stvar je v slabih rokah. Učiteljska zveza poziva vse odpuščene učitelje, naj čakajo doma, ker se bodo doslej že zaprte šole morale odpreti.

Pošten članek o šolskem vprašanju slovske manjšine v Italiji je napisal v veronskem listu »Corriere del Mattino« dr. Saladini in sicer z ozirom na uvodnik v šolskem vprašanju tržaške »Edinosti«. Dr. Saladini pravi, da sicer ne pozna popolnega načrta novih šolskih odredb naučnega ministra Gentila, izvaja pa, da so narodne manjšine v drugorodni državi obvezane v veliko spoštovanje državnega jezika, vendar pa morajo razvneti nacionalisti vedeti, da to dožinjno spoštovanje ne sme iti tako daleč, da bi se manjšine odreklo svojega lastnega jezika in svoje šole. Dr. Saladini pravi dalje: Pouk v javnih šolah v priključenih pokrajinah bi moral biti povsem slovenski s slovenskimi učitelji, italijanski jezik naj bi se poučeval v posebnih, dodatnih urah, pozneje šele, ko se obe plemeni bolj zedinita, se bo moglo dovoliti več časa za italijanski jezik. »Kako hočete, da bi razum malčkov, ki ves dan poslušajo govorico v svojem zvočnem slovenskem jeziku, razumeli najelementarnjeje nomenklature v jeziku, ki je njihovim očetom in njim samim popolnoma nepoznan?! Tako zahteva je v resnici brez vsakega človečanskega duha! Niti mnogojezična Avstrija se ni ponizala do takega nezmysla.« To je blagodejen glas plemenitega moža, ki pozna šolo in njen pomen ter čuti dolžnost, ki jo ima vlada do slovske manjšine. Želeli bi, da bi ta veronski glas vplival v polni meri na Rim!

Turistika in sport.

— Zagreb, 8. oktobra. Izid nogometne tekme Team A : Team B 5 : 5. INOZEMSKE NOGOMETNE TEKME. — Dunaj, 8. oktobra. Nogometne tekme Simmering : Rapid 4 : 2. Senzacija dneva Vienna : Waf 2 : 2. Sportklub : Hertha 3 : 0. Hakoah : : Slovan 2 : 2. PRVENSTVENA TEKMA ILIRIJA : JADRAN 7 : 1 (1 : 0.)

Včerašnja prvenstvena tekma med Ilirijo in Jadranom je končala z nepričakovanim občutnim porazom Jadrana. Glavni vzrok tega poraza leži na tem, da Jadran ni vzdržal tempa, ki mu ga je Ilirija diktirala takoj početkom igre. Maloštevilna publika, ki je včeraj prisostvovala tekmi, je prišla na svoj račun. Tekma je nudila do konca zanimivo sliko, bila je polna lepih in napetih situacij in se je gibala, razen par izjemnih slučajev, na fair visini. V prvem polčasu je bil Jadran Iliriji enakovreden nasprotnik, tekmo drugega polčasa pa je dominiral Ilirija, in sicer z vidno premočjo. Potek tekme je bil sledeči: Igra valovi nekaj minut z ene strani na drugo. Oman pri tej priliki dvakrat ostro zastrelja. Nekako po preteku 20 minut pošlje Oman izpred golom nastalega scumage žogo mimo vratarja v mrežo. Zatem sledita dva kombinirana pada Ilirije, Vrtar Jadrana obkarakat reši. Jadran sedaj energično pritiska. Precej opasen šut Martinaka drži Miklavčič. Nato zopet napada Ilirija. Po Grlicu s centrom lepo pripravljena situacija ostane neizrabljena. Jadran ripostira. Martinak zastrelja že skoro sigurno šanso tik pred golom in pošlje žogo preko prečke. Istotako Vidmajer na nasprotni strani. Z 1 : 0 za Ilirijo menjati nato močvi. V drugem polčasu inženca Ilirija takoj ve lepo izpeljanih kombinacijah napadov ter iznuži en kornec, ki ga strelja idealno Pevalak. Vidmajer z glavo efektno pošlje žogo v mrežo. Rezultat 2 : 0. Minuto za tem pobežno Pevalak na levem krilu solo in zabije neubranljivo ter poveča score na 3 : 0. Jadran je že vidno izčrpan, vendar povzame uren protinapad. Po dobri kombinaciji Jamnik-Martinak pride žoga pred vrata Ilirije. Lado hoče razčistiti, vendar sam pada po nesreči nasprotniku in Primožič doseže časten gol za Jadrana. Zopet sledi silovit napad Ilirije. Po Grlicu streljan kot Vidmajer z glavo efektno v drugiš pošlje neubranljivo v mrežo. Rezultat 4 : 1. Malo kasneje diktra sodnik proti Jadrano Ilmetrovko, ki pa je bila menda neopravičena. Vrtar drži. Zopet povzame Jadran uren napad. Dolinar odbije Jamnikov šut iz goala. Za tem diktran prosti strel proti Jadrano spremeni Oman v peti gol. Radi blesure zapusti nato Kristan (J) igrišče. Sledi zopet krasen kombinacijski napad Ilirije. Učak pošlje žogo s pravo bombo v mrežo. Rezultat 6 : 1. Jadran je popolnoma v defenzivi. Proti koncu pobežno Oman solo in zviša score na 7 : 1. Kmalu za tem sodnik odžvižga.

Zmago je Ilirija zaslužila. Bila je predvsem tehnično boljša in njen napad je bil včeraj brezdomno najboljši del moštva. Cel trio se je odkloval v kombinaciji in streljanju, krili pa s centri in lepo streljajimi korneci. Grlice na krilu se je dobro obnesel. Oman, Vidmajer in »Inke« so imeli svoj dan. Učaka je dobro držal Pečnik. Krilska vrsta je bila razen Ladota šibka. Has še ni dovoljno vigran. Milan Z. pa je imel več slabih momentov. Obramba je bila na višku. Betram in Dolinar sta storila svojo dolžnost. Pri Jadrano je ugajala leva napadalna stran Jamnik-Martinak. Branilca Pečnika smo že videli v boljši formi. Kriteje pri Jadrano je bilo pomanjkljivo. Vrtar je rešil kar se je dalo. Na njegov račun ne gre noben gol. Sodnik g. Hanuš je zadovoljil samo v prvem polčasu, medtem ko je v drugem preveč lairal s svojimi odločbami in povzročal nejasnosti.

Predigra: Ilirija (rez.); Jadran (rez.) 8 : 1. Jadran je imel pad včeraj nesrečen dan.

Lask : Svoboda 8 : 0.

Med odmorom se je vršila damska štafeta 4 x 60 m, kjer je zmagnala Ilirija pred Primorjem I.

Atlet. S. K. Celje : S. K. Primorje 2 : 1. V nedeljo je ljubljansko Primorje gostovalo v Celju in nastopilo proti tamošnjim atletikom, ki so pred tednom porazili prvorazredni Hermes 5 : 0 in ki predstavljajo danes poleg Ilirije najjačji slovenski klub. Naloga je bila torej težka. Poleg tega ni Primorje v zadnjem času igralo ostrejših iger, ki se je radi II. razr. tekem pričelo laagodnejšemu tempu. Nasprotno pa gojijo Atletiki igrone neverjetne brzine in oba nija hova gola sta padla v prvih 6', ko so s presenetljivim tempom pogazili goste in izrabili njegovo začetno neoričiranost. Tekom nprve pol ure jim je šlo vse po redu: brezhilna kombinacija, vzorno pokrivanje, odločen start in dobro streljanje. Proti koncu polčasa so se Atletiki upehali in drugi del igre je moral internacionalc Dürschmidt med krilce, da brani uspehe prvega elanala V celoti so Atletiki napravili nepričakovano ugoden vtis. Moštvo je dobro vigrano, obramba zanesljiva v razdiranju in v osvobodjevanju, zlasti zasluži pohvalo hitra krila, glavno oslonca pa je Dürschmidt. Njemu gro zaslug, da se je rezultat držal in da Primorje ni moglo do uspeha kljub lepi igri in premoči drugega polčasa. Poraz je zakrivilo tudi Primorje samo s priljučno začetno malomarnostjo in neizbrano najugodnejših šans. V prvih minutah izsilijo Atletiki več kotov, iz katerih zabije Dürschmidt z volevs udarom prvi gol. Kmalu potem sledi po taktični pogreški Primorja, branilca Birse, drugi udar na gol, ki ga vrtar Jančigaj zadržni na črti in vrže v polje. Sodnik sodi pod sugestivno napetega trenutka in občinstva gol za Atletike. Sedaj se Primorje zbere ter sili na nasprotno polje. Igra postane enakomerna. Na obe strani se menjajo napadi. V tem času pri Primorju dobra obramba ter krila. Mlada desna spojka in srednji napadalec izgrešita nekaj krasnih šans. V drugem polčasu zapusti Dürschmidt navalo, napadi Primorja so ostrejši, nevarnejši. Iz lepe kombinacije Zargoj, Camernik, fingira Basline udar z desno, se okretno in udari z levo efektan gol za Primorje. Atletiki napadajo samo še z dolgimi pasi na krila, povetini brez uspeha. Skratka, vseskozi lepa in fair igra, ki je lahko zadovoljila tistih 300 gledalcev. Sodnik g. Ochs je sodil pravično, izpregledal pa je ta dan marsikaj. Rado vedni smo na revanžo tekmo v Ljubljani, ki se vrši koncem oktobra.

Spominajte se „Družbe sv. Cirila in Metoda“!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1923.

Delegat dr. Šavnik o finančnem uradništvu.

Društvo fin. konceptnih uradnikov za Slovenijo je imelo 6. t. m. izredni občni zbor, na katerem se je obravnavalo zlasti vprašanje grupiranja te uradniške kategorije. V debato je posegel tudi fin. delegat dr. Šavnik s sledečimi izjavami: Moramo se nikdar se ni sestalo naše društvo v tako resnem trenutku, kakor danes. Če smo prav informirani, je naredba, s katero naj se izvrši naše kategoriziranje in grupiranje, že v ministrskem svetu. V kratkem se torej odloči naša in — lahko rečem — v dobri meri tudi usoda fin. uprave. Kakor razmere stoje, po odločitvi ministrskega sveta ni misliti, da bi se dalo v doglednem času še kaj doseči. Ni samo naša pravica, ampak z ozirom na zvezo z javnimi interesi tudi naša dolžnost, da tudi še v tem poslednjem trenutku povzdignemo svoj glas. Dovolite mi, da kot prvi spregovorim k predmetu. Kaj hočem? Ne več, ali tudi ne manj, kot da pridemo z novimi določbami socialno in materialno do tiste veljave, ki nam gre sorazmerno z množino, kvaliteto in važnostjo našega dela ter odgovornostjo, ki je spojena z njim. Ne zahtevamo nobenih privilegijev in nobenih predpravil, dasti bi z ozirom na odložitost naše službe že smeli biti malo manj skromni, ne glede na to, da ni povsem razumljivo, da bi ravno mi, ki smo izpostavljeni toliko skušnjavam, morali plačati svojo nedostopnost, dočim so drugi tudi v območju fin. uprave — carinarji! — plačani zanj. Ne torej privilegijev in predpravil — zahtevamo samo, da se izenačimo in da se ne potisnemo še dalje nazaj, kakor pa veliko število žal že danes stoji. Vse to so prav za prav banalnosti, samoočebni umevnosti. Karakteristično za položaj, v katerem se nahajamo, pa je ravno, da jih nikdar dovolj in nikdar dostikrat ne povdarjamo in da smatram za nujno potrebno, da jih kljub vsem prizadevanjem Vašega neutrudljivega predsedstva še enkrat ponovimo.

Ako danes gledam nazaj na naše skupno delo skoro 5 let, spolnujem le svoje dolžnost, če hvaležno priznam, da so se vse skupine delegacij podrejene uradništva enako trudile, da bi zadostile svojim nalogi. Ravno tako brez dvoma pa je, da je Vaša specialna zasluga, gospodje, zlasti pa starejših izmed Vas, da je naš aparat v bistvu nemoteno ostal v funkciji in da bi ga ne dali slabšega iz rok, kakor smo ga prejeli, če bi ga danes ali jutri imeli prepustiti komu drugemu. Kak pomen pa je imelo za Slovenijo in za državo, da ste si, ne meneč se ne za popularnost ne za svojo osebno korist, zaslužili to spričevalo, spoznavajo danes že široki krogi. Nikakega dvoma pa ne more biti na merodajnih mestih. Če je še kaj pravičnosti, morate torej sedaj prejeti ne svojo nagrado, ampak to, kar vam gre.

Z Vami so pa tudi razlogi racionalne administrativne politike. Ne morem si očitati, da bi nas bil kdaj preceñeval — nasprotno, pri neštevitih prilikah sem se v poročilih in osebnih pogovorih, pa tudi javno z vsodolžnostjo izrazil proti hipertrofiji in preponderanci pravniskega življa v fin. službi, kakor se je razrasla v bivši Avstriji. Z mirno vestjo lahko rečem, da sem tudi praktično nastopil zoper izrodke te vrste, kjer in kadokoli so se pokazali. Ravno tako globoko sem pa uveren, ne samo, da Vas bo nekaj moralo ostati, ampak tudi, da bo kvaliteto delo moralo ostati Vam, in da se bo to naložilo moralo uveljaviti čim prej tem bolje v vsi državi, če naša fin. uprava vzdrži primeru z drugimi. Za dokaz resnice zadostuje pogled na postulate naše zakonodaje in na faktično možnost, da se jim zadosti, pa tudi pogled čez mejo. Ne govorim o Českoslovaški, katere fin. uprava je s svojim sijajnim štabom fin. juristov stopila prav v prve vrste — ne dvomim pa, da se ima tudi zlomljena Avstrija, ki je že stala ob robu pogina, dober del svojih neslavljenih uspehov zahvaliti temu, da je v kritični uri ravno na fin. polju razpolagala z odličnim in na višini izobrazbe stoječim uradništvom.

Ni verjetno, da bi ravno mi mogli delati izjemo in kot neposredni sosedje ter konkurentje zapada in severa Evrope pogrešati kvalificiranega dela v najvažnejši panogi upravne službe. V fin. resoru se že po odličnem pomenu, ki ga ima budget, končno stekajo vse niti, od fin. resora zavisti, da se brez popustljivosti, a tudi brez nasilja, sistematično in s preudarkom, ne pa po mili volji zberemo sredstva, ki jih država

potrebuje, da ostane na višku svoje naloge. Se manj je pa verjetno, da bi država dobila zadostno število moči, ki bi bile na vodilnih mestih kos tej v naših kompliciranih gospodarskih in političnih razmerah uprav ogromni nalogi, ako jih bo smatrala za nekaj čisto subalternega. Nasprotno — zgubila bo polozama se te, kar jih ima, kakor ji že danes pokaže hrbet, kdor le more in kogar ne zadržujejo izvestne tradicije in ambicija, da ostane na prevezetem mestu, ne dokler mu kaže, ampak dokler premore. Nihče izmed nas ni stopil v državno službo, da bi obogatel v nji, in tudi od novega uradniškega zakona ni nihče tega pričakoval, a gorje fin. službi, ako bo praeter et contra legem i contra bonos mores to enkrat postalo njena privlačna sila! Minimum pa je, da nismo tako daleč zapostavljeni, da primerjajo se z univerzitetnimi tovariši, ki so vstopili v druge panoge in ki, če so pravični, morajo priznati, da njih delo nič ne zgubi, in naše nič ne pridobi na svoji notranji vrednosti, ako zahtevamo, da se to smatra za jednako veljavno in jednakoopravno — da torej primerjajo se z njimi ne občutimo svoje službe še kot moralizirane torture. To je prevelika zahteva na naše samozatajevanje.

Sigurno fin. minister v današnjih razmerah ne more in ne sme biti Bog ve kako radodaren, in trenostni, pa tudi patriotizma moramo imeti dovolj, da ne zahtevamo nemogočega. So pa tudi tu gotove meje, pod katere noben fin. minister ne bo smel iti, ako koncem koncev ne bo hotel zadeti svojega lastnega resora. Razspanje je vzdržavanje ma se nepotrebnega uradništva, razspanje je preobilica uradov in komisij, ni pa razspanje poštno plačilo za pošteno delo, brez katerega tudi naša fin. uprava ne bo mogla shajati. Bodite uverjeni, gospodje, da nisem zamudil nobene prilike, da bi po svojih močeh skušal pripomoči k temu, da prodre to spoznanje. Pri vseh skušnjah sem še vedno optimist dovolj, da se to zgodi baš v tem trenutku, in da bo izvedba grupiranja izpolnila če že ne vseh, pa saj poglavite Vaše nade. Ako se motim — mi z mojega mesta ne preostaja drugega, kot apel na Vas, da v višjem interesu vzdržite in se podvržete še tej zadnji, težki probi. Stvar, ki jo zastopamo, je močna dovolj, da bo prej ali slej sama zmazala. In če bomo žrtve, pokažimo, da tudi to zadenemo častno, kakor smo delali častno. Odgovornost napram javnosti bodo nosili drugi! Vprašanje je, ali s tisto mirno vestjo, kakor mi.

Otvoritev češke šole v Ljubljani.

Včeraj v nedeljo dopoldne se je v »Mladiki« otvoril razred češkega jezika za otroke češkoslovaških državljanov v Ljubljani.

Šolo je otvoril ob 10. ataše Českoslovaškega konzulata v Ljubljani dr. Zahorsky, ki je najprej v slovenskem jeziku pozdravil navzoče, povdarjajoč, da je današnji dan velikega pomena za češkoslovaško kolonijo v Ljubljani, ki ji je sedaj dana možnost, da vzgojuje svojo decu tudi v materinskem jeziku. Zahvalil se je za tem vladni in mestni občini, ki sta podpirali akcijo za ustanovitev šole. Nato je imel kratek govor v češkem jeziku.

Predsednik Češke Obce g. Cvahtal je nato navzočo decu prisrčno nagovoril, bodreč jo, da ne pozabi svojega materinega jezika. Povdarjal je, naj se Čehoslovaki v Jugoslaviji ne čutijo kot tuji, temveč kot bi bili doma, saj so Jugoslovani in Čehoslovaki bratje in njih državi sta zaveznici. — Globoko čuteč nagovor na decu je imela učiteljica g. Horakova.

V imenu licejskega učiteljskega zbora je radi odsotnosti ravnatelja čestital k otvoritvi pisatelja prof. dr. Ivan Lah. Izrazil je svojo radost, da je ravno lepa Mladika postala ognjišče češke šole. Med drugim je izjavil: »Mi vsi se trudimo, da bi naša vzgoja ne bila tako ozka, temveč da bi segala čez slovenske meje k bratskim severnim narodom. Prepričan sem, da bo zveza med Jugoslavijo in Českoslovaško utrjena takrat, ko bosta oba naroda zblížana tudi na kulturnem polju. Ta šola bo majhen steber te velike ideje.« V ostalem je govornik obljubil, da bo šola uživala vso podporo s strani licejskega učiteljskega zbora.

Zaključni govor je nato imel v imenu oddelka za prosveto dvorni svetnik dr. Bezjak, ki je izjavil: »S tem, da ste dobili tukaj razred češkega jezika, ste oživotvorili veliko idejo, ki jo je označil Komensky. Vaši otroci se bodo učili materniščine, ki je podlaga življenja. Vzljubili bodo svoj jezik, svoj narod in svojo državo. Hodili pa bodo obnemem v našo šolo, kjer bodo spoznali naš narod, se učili naše zgodovine in našega zemljepisja. Na ta način se bo vzajemnost obeh narodov še bolj poglobila.« Govornik je nato čestital, da se je oživotvorila ideja češke šole v Ljubljani in želel najlepšega uspeha.

Po tem govoru je g. Cvahtal zaključil lepo slavnost.

Šolo bo posečalo okoli 30 otrok obolega spola, ki so bili dosedaj navezani izključeno na domačo vzgojo in naše šole.

— **Jugoslovenska Matica.** G. dr. Ivan Dimnik, odvetnik v Krškem nakazal je iz neke kazenske poravnave znesek Din 50; g. Josip Gosak, nadučitelj, Teharje, nabral je ob priliki poroke učitelja Klinca z gđc. Cilko Mastnakovo Din 100.— Iskrena hvala!

Glasbeni vestnik.

— **Jugoslovenske narodne pesmi za moški in mešani zbor.** V samozaložbi nabratelja in harmonizatorja narodnih pesmi Oskaria Deva izšlo je 30 narodnih pesmi v ličnem zvezku priročne oblike. Pevske zборе in prijatelje petja vabimo za nakup.

— **Ameriška slovenska Lira.** Koncertne pesmi za moške in mešane zbere. Uglasbil in v samozaložbi izdal Matej L. Holmar, organist in pevovodja pri sv. Vidu, Cleveland Ohio, 1923. Cena 50 Din. Zelo me je zanimalo glasbeno delo naših ameriških rojakov in zato sem si izposilil v Jugoslovenski knjižnici izvod »Ameriški slovenske Lir«, da o njem poročam. Ozvoljen sem ga po pregledu porinil v najskrajšji kot svoje knjižne omare. Ne vem, kaj je izdajatelj Matej Holmar delal zadnjih trideset let v deželi dolarjev, a za napredek v glasbeni umetnosti se prav gotovo ni brigal. Vseh 11 krajiših in daljših skladb, ki jih našed v tej prav lično opremljeni zbirki niti melodično, a še manj harmonično ne vzbudi nikaknega zanimanja. Aparat, s katerim se trudi komponist, je najprimitivnejši: prva, četrta in peta stopnja, le redkokdaj še kaka druga, iz katere se pa prestrašeno hitro vrne v svoji izvoznih kolovoz. Teh stvari niti najskromnejšim našim pevskim zborom ne pripravljamo. Sicer pa tudi besedila (če izvenzem dve tri pesnitve) niso vredna resnejše glasbene poglavitve. Da pa ne bodem delal slovenskim ameriškim pevcom krivice, povem, da oni, v kolikor so mi njihovi koncertni programi znani, ne pojo Holmarja, ampak nove in najnovije slovenske zborovske skladbe, ki jih le zamorejo dobiti. Dvomim tedaj, da bi imela »Ameriška slovenska Lira« tam, kjer se je rodila, srečo, če manj pa pri nas in to navzlic vse dedikacijam. Sicer na g. Holmar nabiraj pri izdaji tega svojega dela ni imel nikakega zlobnega namena in zato mu bodi odušeno.

— **Orkestralno društvo Glasbene Matice** je pod vodstvom prof. Michla zopet prišlo z rednim delovanjem. Vaje se vrše v sledečem redu: za vijoline vsak petek, za violje, čela in kontrabase vsak torek od 6. do pol 8. ure zvečer v sobi št. 12. Glasbene Matice. Skupne vaje se vrše v nedeljo od 10. do 12. dopoldne v veliki dvorani Glasbene Matice po dogovoru. — Pred vsako vajo se sprejemajo tudi novi člani v vseh štirih godalnih instrumentih, ki imajo za orkestralno igro primerno predobrazbo in se zavežejo, da bodo redno in vestno posečali vaje.

— **Znani hrvatski skladatelj dr. Božidar Štropa** iz Zagreba se je mudil te dni v Ljubljani ter prisostvoval aranžirnim skušnjam svoje enodejanske komične opere *Novela od Stanca* (Sala s Stancem). Je to izvirno jugoslovaško delo, komponirano na hrvatsko besediilo iz klasične dobe hrvatske literature katero je napisal pred več stoletji Dubrovčanin — pesnik Držić. Premijera tega dela bo 1. oktobra, kateri prisostvuje, kakor čujemo, skladatelj sam s svojo redčino in nekaterimi glasbenimi kritiki iz Zagreba. Isti večer se poje tudi prvič v Ljubljani enodejanska komična opera *Leo Blecho Zapečateni*, ki se je izvajala na vseh največjih svetovnih odrih z najlepšim uspehom. Drama začne tudi 1. oktobra in sicer z izvirno slovensko žalno igro dr. Preglja Azazel. Natančni repertoar prvega tedna sledi.

In so imeli jako lepo življenje, niso se bali ne briča ne hudiča in so ubili leta 1666 svojega kapetana, niso jim bili všeč njegovi brki.

Ta kapetan pa je bil postavljen od samega cesarskega veličanstva in se je cesarskemu veličanstvu za malo zdelo nič kočko in je poslalo nadnje vojaštvu znane Aricagojeve oklepničke, da jih ukrote.

Vojaštvo je prišlo in se je počasi in previdno bližalo trdnjavi in je manjkalo le za las in bi jim bila trdnjava prišla v roke, kajti nobenega junaka ni bilo doma. Vsi so bili izleteli baš oni dan čez mejo med turške brate, da se razvedre in malo poplenijo in palijo.

Ze so stali oklepnički ob Packi in so ugubili, kje bi jo najlažje prebrdili, onkraj so jih vabila odprta vrata v trdnjavo. Tedaj se je zgodilo, v zadnjem hipu se je pojavila v vratih ženska.

Zgodovina nam ni ohranila njenega imena. Toda je ženska uvidela nevarnost in je spoznala, da je za vse drugo prepozno, pa se je brzo odločila. Stopila je v čoln, pogrnala ga je do sredi vode, potem se je v čolnu obrnila in je

O naših Nemcih.

Po prevratu se je splošno mislilo, da so Nemci pri nas definitivno odigrali svojo vlogo. Tudi Nemci sami so bili prepričani, da jim je v svobodni jugoslovaški državi enkrat za vselej odklenkalo ter so se z resignacijo udali v svojo usodo.

Da so ti Nemci sedaj zopet začeli smelo dvigati glave, smo krivi mi sami, ki nismo ne na političnem, ne na gospodarskem polju storili ničesar, da bi za vselej zajeli nemško nevarnost. Tako se je zgodilo, da se čutili Nemci danes po petih letih naše osvoboditve in našega ujedinenja zopet tako močne in krepke, da lahko z uspehom uveljavljajo svoje aspiracije. Po prevratu nismo slišali v Ljubljani nemške besede. Še tisti Nemci, ki so pri nas ostali, so skrbno pazili, da bi z neprevidno nemško govornico ne žalili svojih slovenskih sodržavljanov. Celo Nemci na naših mejah so ob ponesrečenem puču v Mariboru za enkrat pokopali vse svoje nade ter se skušali prilagoditi novim razmeram. V Mariboru in drugod na Štajerskem so izginiti nemški napisi, Nemci so se trudili govoriti slovenski, nemškutarji so se zopet vrnili k svoji materinščini.

Danes so se tudi v tem pogledu razmere spremenile. V Mariboru in v drugih štajerskih mestih prevladuje zopet nemščina, vsepovsodi lezejo na dan nemški napisi in v Ljubljani nastopajo Nemci skoraj prav tako izzivalno s svojo nemščino, kakor takrat, ko je bila Nemčija in ž njo Avstro-Ogrska na vrhuncu svoje slave in moči.

Dasi leži Nemčija na tleh, vendar mislijo ti naši Nemci, da je zopet prišel njihov dan. Računajo na to, da se v doglednem času združita Bavarska in Avstrija in da bo takrat tudi dano znamenje za nemški pohod na jug proti Štajerski.

Ni se čuditi tej nemški mentaliteti. Dajejo ji netivo naši ljudje sami, ki so še vedno polni respekta pred nemško močjo in kulturo, ki menijo, da najbolj uveljavljajo svojo kulturo s tem, da pri vsaki priliki kažejo svoje znanje nemščine, in ki so še danes nad vse srečni, ako jim Nemeč prijateljsko stisne roko.

Toda v našem narodnem interesu ni, da bi pri nas, kakor nekaj, zopet prišel do veljavne nemški živelj. To velja zlasti glede mariborskega okrožja. Tu je nemška nevarnost vsak dan bolj grozeča. Ako se tu pravočasno vse slovenske stranke ne strnejo za skupen nastop proti nemškemu in nemškutarškemu pozolju, se bojimo, da jim bo nemški val, ki grozi s severa in buta sedaj že ob Maribor, zrasel nad glavo. Nemška opasnost je še vedno tu! Naša javnost naj to uvažuje ter temu primeru tudi uravnja svoje delo.

— **TRETA OBLETNICA KOROŠKEGA PLEBISCITA.** V sredo dne 10. oktobra ob 20. zvečer se vrši v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani predavanje o Koroški s skioptičnimi slikami. Da se omogoči tudi državnim uslužbencem in revnim slojem sploh prisostvovati slavju, je »Gospodstviške Zvone« sklenil, da se predavanje vrši, brez vsake vstopnice, pač pa se bodo pobirali prostovoljni prispevki za Koroško. Zato je pričakovati, da se bo vsakdo, ki čuti ljubezen do naše podzemljane države, odzval našemu vabilu. Edina žrtev, ki jo zahteva »Gospodstviške Zvone« ob priliki tretje obletnice nesrečnega plebiscita od rodoljubnega ljubljanskega prebivalstva je ta, da 1. pride na predavanje in s tem omogoči čim večjo udeležbo, da ne bodo mogli Nemci javljati v svet, da smo pozabili na Koroško in da se ne interesiramo več za njeno usodo, in 2. da zlasti premožnejši pri tej priliki gmočno podprejo naše nacionalno delo

Fr. Z. Pozabljeno junaštvo.

Dogodek je jako zgodovinski, zgodil se je leta 1661 in je kraj, kjer se je zgodil, slavni naš Otočac.

Ampak, bodi povedano kar naprej, da so spod hlače, rdeče hlače iz barhanta, in da brez hlač ni dogodka! Vsaj pri meni ga ni!

Kajti so te hlače bistven del močnega razmerja napram Bogu in ljudem, globoko so mi utemeljene v svetovnem naziranju in značaju in tudi žena pravi, da je istih misli. Zato od njih ne odnehajam in ne bi mogel odnehati za ves svet ne in vse njegove zaklade.

In če bi slavno uradništvo položilo predme 40 bridkih kron in če bi jih položilo 60: »Ná, mož, ne bodi šolobar, upoštevaj kulturo in civilizacijo in nove poti in cilje in vse, napiši to reč brez tistih hlač!« — ne bi imel srca, da želim uradništva in bi vzel 60 kron in če bi jih bilo tudi 80. Ali od hlač rdečih in iz barhanta ne bi odstopil — človek ima eno samo dušo, k večjemu eno, in

te ne kaže pogubiti za 80 kron in če bi jih bilo tudi 100!

Mislím, da imam na svoji strani vse damstvo, kar je starejšega in zrejšega, in me to veseli, ker slavi moja historija junaštvo jugoslovenske žene in bi bila historiji izpodmaknjena vsa etična vrednost in zglednost in spodbudnost pred širnim svetom, ako ne bi bilo v njej rečenih hlač in teh na pravem mestu, namenjenem jim po večnih zakonih majke narave! —

Tiste dni je bil dični naš Otočac imenitna trdnjava zoper Turka; okoli je tekla voda in še ga je branilo debelo zidovje, v kapelici sta stala sveti Fabijan in Sebastijan, a so bili tudi drugi njegovi prebivalci dokaj vrli junaki.

Vodi, ki je obdajala utrjeni grad, so rekli Packa in se ji tudi sedaj tako pravi in je bilo v njej one dni čudo rakov. Kadar se jih je zahotelo vrlému junaku, samo škorenj si je stresel raz sebe in je golo nogico utaknil v vodo, da je junaki vonj privabil rake in se je vsakega prsta oprjel eden, na mah jih je bilo za kosilo in še za večerjo.

In so imeli jako lepo življenje, niso se bali ne briča ne hudiča in so ubili leta 1666 svojega kapetana, niso jim bili všeč njegovi brki.

Ta kapetan pa je bil postavljen od samega cesarskega veličanstva in se je cesarskemu veličanstvu za malo zdelo nič kočko in je poslalo nadnje vojaštvu znane Aricagojeve oklepničke, da jih ukrote.

Vojaštvo je prišlo in se je počasi in previdno bližalo trdnjavi in je manjkalo le za las in bi jim bila trdnjava prišla v roke, kajti nobenega junaka ni bilo doma. Vsi so bili izleteli baš oni dan čez mejo med turške brate, da se razvedre in malo poplenijo in palijo.

Ze so stali oklepnički ob Packi in so ugubili, kje bi jo najlažje prebrdili, onkraj so jih vabila odprta vrata v trdnjavo. Tedaj se je zgodilo, v zadnjem hipu se je pojavila v vratih ženska.

Zgodovina nam ni ohranila njenega imena. Toda je ženska uvidela nevarnost in je spoznala, da je za vse drugo prepozno, pa se je brzo odločila. Stopila je v čoln, pogrnala ga je do sredi vode, potem se je v čolnu obrnila in je

na Koroškem. — Jutri se bo torej pokazalo, kdo je ljubitelj Koroške ne samo z besedami, ampak tudi z dejanji.

— **Krst prestolonaslednika.** Krst prestolonaslednika bo v nedeljo 21. t. m. To se je sedaj odredilo, ker se mora po ustavi narodna skupščina 20. t. m. sestati k rednemu zasedanju in bi se tega dne predsedstvo skupščine ne moglo udeležiti krsta. Poroka princa Pavla bo istega dne.

— **Predsednik naše delegacije v paritetni komisiji.** Dr. Otokar Ribač, predsednik naše delegacije v paritetni komisiji, je iz Beograda prispel v Ljubljano.

Dr. Otokar Ribač je nastopil daljši bolezenski dopust in leži, kakor nam poročajo, v ljubljanskem Leonišču. Te dni se ima izvršiti najnuj potrebna operacija. Želimo in upamo, da se izvrši brez vsakih komplikacij in posledic ter da se zaslužnemu, vestnemu in skrajno marljivemu dr. Rybaču kmalu povrne popolno zdravje.

Ob sklepu lista se nam je sporočilo, da je bila operacija izvršena že danes zjutraj. Dr. Rybač se vkljub precejšnjim bolečinam počuti dobro in upati je, da kmalu okreva popolnoma, kar je naša iskrena želja.

— **Pričetek zgradbe Sokolskega doma.** Danes zjutraj je pričel Sokol I. z izkopavanjem in odvažanjem zemlje na svojem stavbišču na Taboru. Priljubljen po pogodbi z mestno občino, mora Sokol I. pričeti z zgradbo doma še letos in bodo gradbena dela oddana v teku 14 dni, ko reši mestni magistrat stavbeno dovoljenje. Vse predpriprave za stavbo so dovršene, načrti izgotovljeni. Dela izkopa so bila po ofertalni licitaciji poverjena gradbeni tvrdki Jakob Accetto, ki je bila najcenejša s ponudbo, načrte za stavbo pa je izdelal vseučiliški profesor arhitekt Ivan Vurnik. Sokolski dom Sokola I. bo največja v bodočnosti projektirana stavba, ki bo zavzemala 1400m² stavbene ploskve, Telovadnica bo največja dvorana v Ljubljani, ki bo dolga 31 m in široka 16,5 m. Podrobnosti o stavbi priobčimo pozneje.

— **Zanimljive ljubljane.** Kakor znano, se je 1. 1910 otvoril konkurz o zadrugi Agro-Merkur. Sedaj so pa na dan 24. oktobra 1923 sklicani upniki konkurzne mase v svrhu zaslišanja o predlogu upravnika konkurzne mase, da se vendar enkrat dvigne ta brezkončni konkurz, ki je gotovo po svoji dolgotrajni in vredni redki služaj in dogodek današnjih modernih in hitrih časov. Saj ni treba poudarjati, da se je v tem času, četudi in celo 4 leta pozneje začela — svetovna vojska, ki je že davno končana, medtem ko bodo Agro-Merkurja, ta znani historični in gospodarski umotvor še le ta mesec poskusili položiti k večnemu počitku. Pristavimo naj še, da dobivamo k temu izrednemu jubileju vse polno zelo pikrih dopisov in krvavih opazk, katere bi kaj lahko izrabili in mogoče tudi še pikrejše spopolnili. Vemo tudi, da bi s tem naša plačevalni milo za drago prav sedaj. Toda — quies non movere — in daj Bog, da se vendar enkrat ves ta — Agro-Merkur spravi iz sodišča in sveta.

— **Umestna naredba.** Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici je odredilo, da morajo vsi postajenačelniki popisati osebe, ki se v službi poslužuje madžarskega jezika. V naredbi se pripominja, da bodo vsi žel. uslužbenci, ki se niso hoteli naučiti našega jezika, dašji so imeli dovolj časa za to, odpuščen iz državne službe. Naredba je izdana na podlagi uradnih poročil, ki jih je prejelo prometno ministrstvo v zadnjem času o žalostnem delstvu, da del železniškega osebja na Hrvaškem in v Vojvodini v službi še vedno rabi madžarski jezik.

KOT NASLADA IN KOT HRANA JE NAJBOLJŠA ČOKOLADA »SANA.«

lekarno, hla se je, da jo bodo zaradi rdečih las zadušili in posušili in potem zmleli za zdravilo! Valvazor ni nič boljši in se v takih rečeh ni zanašati nanj.

Prej bi verjel, da je nebo dopadljivo gledalo početje one ženske, pa ji je naklonilo svojo pomoč. Nebo časte v raznih krajih na razne načine; pa ne vem, zakaj se ne bi dalo častiti tudi tako, kakor je to storila ženska, in ni bilo za nebo zadržka zastran morale, ko so bile hlače, ne?

In moramo ženi, ki nam zgodovina ni ohranila njenega imena, biti hvaležni za zgled.

Mislím, našemu vročekrvnemu sosedu bi kmalu skopnelo veselje, rožljati okoli Nanosa in Sneznika, če bi se jih zbralo par naših in bi šle in bi tam ob meji privedle kos vojaških vaj. Mislím, kakor bi trenil vrag, bi popadli tudi oni onkraj meje svoje tope in kopita, oparjeni bi izginiti za deveto brdo, zmagoslavno bi se za njimi žaril rdeči barhant!

Kajti, kakor rečeno in je vse zastoj — brez rdečega barhanta ni pri meni te historije in je ni!

— Miha Žužamaž polémiziralo. V pek se se Miha Žužamaž postill. Ob kruhu in vodi se širok preživeli ves dan, zvečer so se bličali po glaznih in stopalih in povedali skrbni kuharici, ki so jo vzdrmlili krčeviti stoki iz sladkega popoldanskega sna, da preganjajo nečisto silo. V soboto so pa pozabili na vse muke in težave in kakor da so brez krčev v omahljivi duši, so po tečnem kosilu zatislili bogobječe oči in jih tiščali v popolni udanosti v voljo božjo dokler ni odbila ura polnoči. Tedaj jim je šinilo v glavo, da se bliža gospodov dan. In ker jih je učila še prababica, da ob takih dnevih ne smejo delati ne z rokami, ne z nogami, z glavo pa še celo ne, so zlezli iz tople postelje, nataknil mehke copate in pogladiili vidne znake svojega trupadopolnega življenja. Uah, uh, ho, ho, lepo je na tem svetu, kjer je tako veliki hlev in tako malo pastirjev, so djali Miha sami pri sebi in sedli za mizo, kjer jim je kuharica pripravila razvedrilo za težke čase prave in notranje konsolidacije. Kadar človek ne sme delati, mora polemizirati. Tako so sklenili Miha in ta sklep je bil takorekoč ločen in trden, kar je pri njih le redki pojav. Prvo, kar jih je zbudilo v široko odprte oči, je bil »Slov. Narod« in njegovo preklicano poglavje o mestnem gospodarstvu. Miha so pobožno prekrizali čelo in obiljili postaviti v župni cerkvi dehero svečo, da jih prevladnost obvaruje pred pohujšanjem. Potem so brali tisto poglavje od začetka do konca, od konca do začetka, trikrat v eni in trikrat v drugi smeri in ker še niso mogli verjeti, da si držejo ljudje v prosvitljenem 20. stoletju dvomitro o visoki ekonomsko-strokovni kakovosti in upravnih vrhlinah mestnih četov so se zatekli še k hebrejski metodi in prebrali vse vrstice od desne na levo. Glej no spaka, tako je in nič drugače, so se jezili Miha Žužamaž. In kaj briga nepoklicane goste, da silijo tja, kjer jih prav nič ne potrebujejo? Karte so naše, mi igramo in kdor ni redni član našega kluba, bi po pravici ne smel riti vedeti, da igramo. Blagor onim, ki niso videli, pa verjamejo in trikrat blagor njim, ki so jim objube nadomestilo za vsakdanji kruh. Vsi bodo zveličani. Očeki o poglavju o mestnem gospodarstvu pa niso merodajni in tudi pravne podlage nimajo, ker ne stojt za njimi večina in zato morajo biti pogubljani. In Miha so sklenili, da jih pogube nemudoma sicer bi utegnili zapeljati pravoverno ljudstvo. Ogorčeni prsti so sami prijeli pero in pravilnica roka je napisala: Blagor ubogim na duhu, ker njih je nebeško kraljestvo. Ne sodi o bližnjem da ne boš obsojen sam. Gospodarstvo danes ni to, kar je bilo včasih in kar bo jutri, sedanjost je hčerka preteklosti in mati bodočnosti in vse, kar delamo, bomo z matematično točnostjo razdelili in prepustili pradedom in potomcem, vsem enako in vsem po zaslugah. Stvarna ocena in pravomočna kritika dejanskega položaja pa ne sme prekoračiti zakonitih predpisov o človeškem pojmovanju in kompetenci njegovih umstvenih sposobnosti in zato pravim in rečem vsem, ki imajo ušesa, da ne silijo in oči, da ne vidijo, naj goje neomajno zaupanje v mojo duhovitost in patentirano zmožnost, ki mi daje pravico do nesanih dovtipov celo tam, kjer bi bila sicer umestna bistveno drugača polemika.

— Izlet društva »Merkur« na Grosuplje. Trgovsko društvo »Merkur« je včeraj priredilo izlet na Grosuplje. Izleta se je udeležilo okrog 100 članov in članic. Glavni smoter izleta je bil ogled modernih urejenih tvornic Šinkovec & druž. Izletniki so pod vodstvom lastnika in njegovih uradnikov ogledali tovarno in se seznanili z njeno praktično in moderno uredbo. Na svoje oči so se prepričali, kj premore in lahko izvede domača podjetnost, marljivost in vztrajnost. Po končanem ogledu je vodstvo tovarne pogostilo izletnike, na kar je večina njih odšla v znano in renomirano Rusovo gostilno, kjer so ostali v prijetnem peneknu do večernega vlaka. Za zabavo je skrbel pevski kvartet, ki je neumorno prepeval najlepše naše pesmi. Lepo uspele počne ekscurzije se je udeležilo tudi več trgovcev in obrtnikov.

— Skandalozne cestne razmere v kamniškem okraju. Pišejo nam: Tujec, ki se vozi po cestah kamniškega okraja, upravičeno zabavlja, ker so ceste podobne onim v Galiciji. Ob suhi požiraš prah, ob deževju pa gaziš po blatu do gležnjev. Obcestnih jarkov sploh ni ali pa so že zdavnaj zopet z blatom zasuti. Ceste se posipa mesto z lomljenim gramozom z gramozom, navoženim iz strug ali pa še celo iz njiv. Cestni odbor pod načelstvom že znanega Tina Benkoviča je spravil te v tako stanje, da bo potreba ogromnih vsot, ako se bode hotelo spraviti ceste zopet v red kot so bile prej. Tega se sedaj Benkovič zaveda, ter skuša zato vse te stroške naprtiti posamič na itak največjim davkoplačevalcem. Razumeti ne moremo, na kak način bi se dalo prisiliti le trgovce in obrtnike, da plažajo vse stroške za vzdrževanje cest z izrednimi prispevki, ko že druga bremena težko prenašajo. Omeniti moramo, da ti izredni prispevki za cesot presežajo ponekod višino državnih davkov. Vprašamo si. fin. delegacijo, ako je to v skladu z zakonom, da se pobira za ceste poleg že zakonitih doklad še izreden prispevek, ki znaša pri enem samem trgovcu polletno nad 7000 din. ter s tem ogroža davčno zmožnost posamičnikov. Naravno je, da so trgovci in obrtniki skrajno ogorčeni, ter da so proti takemu odiranju na tozadevnem sestanku odločno protestirali. Ako že hoče okr. cestni odbor dobiti denar za popravilo cest, nima moč proti temu, ako bi se ta pobiral od vsakega posestnika konj. koles in motornih vozil, ne pa samo od približno 50 oseb v celem okraju. Javno je, da teh 50 oseb ne more s svojimi prispevki vzdrževati vseh okrajnih cest. ako tudi se jim odvzame vse premoženje. Največje ogorčenje pa je povzročil Benkovič & komp. s svojo pristransko odmero teh prispevkov, pri kateri se je uporabljala dvojna mera. Doznati pa ne moremo, kje se je našel ta ključ, ker nekateri plačajo le 10 din od vagona, drugi 25, mnogi pa celo več. Pa za izgotovljeni

odmeri in izstavitvi plačilnih nalogov, je okrajni cestni odbor ponujal ponekod celo 40 % popusta, ako se ti prispevki takoj plačajo. Cemu ta dvojna mera in ta meštarski popust, ako basira odmera izrednih prispevkov na zakoniti podlagi? Pravost se prizadetim ne more čuditi, ako protestirajo proti takemu postopanju. Davkoplačevalci iz navedenih razlogov ne morejo več zaupati temu predvojnemu cestnemu odboru, ter zato upravičeno zahtevajo, da vlada napravi red. Lahko naklada bremena tisti, ki jih sam ne nosi.

— Grška kraljica v Beogradu. Včeraj ob 10. dopoldne je prišla v Beograd grška kraljica Elizabeta, sestra kraljice Marije. Na kolodvoru so jo sprejeli kralj Aleksander, princ Arzen in romunski poslanik Demandi. Grška kraljica ostane v Beogradu 15 dni in bo prisostvovala krstu našega prestolonaslednika.

— Iz državne službe. Imenovan je za Komisarja železniške policije na Rakeku Bogoljub Predić, do sedaj komisar železniške policije v Subotici. Za komisarja parobrodne policije na Krku je imenovan, dosedanj komisar žel. policije na Rakeku Slavko Bravničar. Za okrajnega zdravnika v Novem Pazaru je imenovan dr. Radko Svilar.

— Poljski dijak v Beogradu. V soboto so došli v Beograd dijaki krakovskega vseučilišča, ki potujejo po naši državi. V Beogradu ostanejo tri dni ter prirede v dvorani novega vseučilišča koncert. Poljski dijaki so gostje akademskega pevskega društva »Obiličje«.

— Komisija za proceno okupacijske škode bo začela s svojim poslovanjem na ozemlju Slovenije 15. oktobra in sicer v Logatcu. Ista komisija bo po tem prešla na laški teritorij, kjer bo likvidirala okupacijsko škodo, ki so jih utrpeli naši državljani. Pozivajo se vsi, ki so škodo povzročeno na laškem ozemlju, prijavili direktno italijanskim oblastem, da do 15. novembra t. l. obnovijo prijavo Ministrstvu socialne politike potom oddelka za socialno politiko in Ljubljani. V prijavi morajo navesti kraj, kje je škoda nastala, kakovost škode, okolnosti, ki so jo povzročile in po možnosti točen datum prijave italijanskim oblastem. Delegat v komisiji za proceno okupacijske škode.

— Med. univ. dr. M. Ambrožič se je preselil v Gledališko ul. 7. II.

— Francoski institut v Ljubljani nadel si je hvalevedno nalogo seznaniti naše občinstvo z raznimi deli francoske kulture ter nam dati kolikor mogoče natančen vpogled v isto. V ta namen je priredil lansko leto interesantni koncert ene največjih francoskih pianistinj g. Blanche Selva. V ponedeljek, dne 8. t. m. priredi drug tak večer in sicer historični koncert, v katerem bo podana zgodovina Francije v pesmih in to od XII. do XIX. stoletja. Koncert se vrši v dvorani Filharmonične družbe ter so vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni. Tam se dobiva natančen spored z besedilom vseh petih pesmi in z zgodovinskimi podatki. Občinstvo, prav posebno še ono, ki razume francoski jezik, vabimo in opozarjamo na ta koncert.

— Pantheon v Beogradu. Ministrski svet je sklenil, da se v Beogradu zgradi pantheon, v katerem bodo shranjeni zamejski ostanki vseh zaslužnih politikov in vojskovodij. Istotako bodo na velikih marmornatih plaščah vklesana imena vseh častnikov in podčastnikov ki so padli v boju za narodno svobodo. Zgradba pantheona je bila poverjena ministrstvu za pravo.

— Komisar uprave državnih monopolov. Za komisarja finančnega ministra pri upravi državnih monopolov je s kraljevim ukazom imenovan g. Ravščič, dosedanj pomočnik generalnega ravnatelja.

— Ostro streljanje 16. artilerijskega polka. Po odredbi ministrstva vojne in mornarice ter komande dravske divizijske oblasti se vrši na ljubljanskem barju in njegovi neposredni okolici v sredo dne 10. in v četrtek dne 11. oktobra ostro streljanje tuk. 16. artilerijskega polka. Rajon ostrega streljanja iz topov mejl na sledeče vasi: S severne strani: Crna vas, Sinkovi, Hauptmanca, z istočne strani: Babnagorica, Rudnik, Lanišče, Škofelja, Klance, Glinček, Gumnišče. Z južne strani: Ptijava gorica, Tomino, (opekarna Draga), Kremenica, Studenec, Staje, Loka, Masena, Brest, Vrbljene, Tomišelj, Sv. Janez pri Angelcu. Z zapadne strani: Jezero, Podpeč, M. K. Kosler, pri Šalcku. Rajon za ostro streljanje bo dobro zastražen z večjim številom vojaštva in se bodo vrhu tega postavile na razpozitih lesene tablice s sledečo vsebino: Danes se vrši ostro streljanje iz topov 16. artilerijskega polka. Vhod na strelišče je strogo zabranjen. Prebivalstvo navedenih vasi se najstrožje opozarja, da omenjena dneva ne hodi na prostore, kjer bodo vojaške vaje artilerije, kakor tudi, da ne vodi svoje živine na pašo. Odredbam vojaštva, ki bo zastražilo rajon strelišča, se mora vsakdo strogo pokoravati in se takoj odstraniti. Prebivalstvo navedenih vasi se tudi naroča, da po končani vežbi ne prejema nezestreljene artilerijske municije, granate (šrapnela), temveč takoj javi prostor, kjer se nerazstreljena municija nahaja najbližnji občini, ki bo o tem obvestila zgoraj navedeni polk, da nevarno municijo pravilno in po predpisih odstrani. O taki municiji je posebno poučiti otroke in pastirje, da se ne pripetja kak nezgoda.

— Ostro streljanje 40 pešpolka »Triglavskega«. Po obstoječih vojaških odredbah bo imel na dan 11. 12. in 13. oktobra t. l. 40. peš. polk »Triglavske« svoje strelske vaje z ostrimi naboji na prostoru desni breg Save, med vasi Ježica, Gamelnje, Vižmarje, Kleče, Savlje, Ježica. Streljanje vsakega naznačenega dne se prične ob 7. zjutraj in konča ob 18. zvečer. Smer streljanja je od zapada proti vzhodu od vasi Vižmarje proti Stražnemu hribu kota 306.

Ves prostor bo vsakokrat zastražen po pehotnem vojaštvu poglavito na posamičnih cestah, potih in stezah in se prebivalstvo opozarja, da se v lastnem interesu pokorava posamičnim vojakom stražarjem, kateri imajo strogo povelje nepoklicnim osebam zabraniti prihod na nevarni prostor. Vhod na naznačeni prostor je vsakemu strogo prepovedan izvemši poklicnim oficirjem in vojaštvu. Prebivalstvu in posestnikom navedenega prostora se posebno naroča, da o pravem času izpraznijo ta prostor od svojih uslužbenecv in živine, ker vojaštvo ne prevzame nobene odgovornosti za ev. nesrečne slučaje ali škode. Tudi se prebivalstvo opozarja, da ne pobira eventualno neeksplozirane pehotne naboje posebno ne naboje pehotnega topa — granate 37 mm, ampak v slučaju, da se tak naboj po izvršenem streljanju najdejo po otrokih, prstirjih in drugih osehah, to naznani najbližnji žandarmerijski postaji, ker se drugače prav rada dogodi kak večja nesreča tudi s posledico smrti. Cesta vas Gamelnje most čez Savo Ježica je za označeni čas brezpogojno zaprta in prepovedana ter čista vas Črnuče most čez Savo Ježica samo pogojno dovoljena za promet, katero dovoljenje bodo dajali oficirji na mostu čez Savo.

— Smirna kosa. V visoki starosti 85 let je dne 6. t. m. umrl g. Friderik Laschan, vpokojeni blaginjski predstojnik. Pokojnik je izvrševal dolga leta blaginjske posele pri društvu »Kasino«. Pogreb bo v torek 9. t. m. ob 15. Naj v miru počiva!

— Opozarjamo na tombolo vojnih invalidov v Mariboru, ki se vrši dne 14. okt. 1923 ob 2. uri na Glavnem trgu. Ker so dobiki lepi in v veliki množini, naj nikdo ne zamudi te malo kedaj se nudeče prilžnosti, da si o pravem času preskrbi srečke, ki se dobijo komad po Din 3.— pri gosp. Zlata Brinšek v Slovenski ul. in po vseh tobačnih trafikah.

— Jugoslovnska Matica v Ljubljani. Izkaz prejemkov v septembru 1923. P. družnice: Soštani 50 Din; Strniše 50, Višina gora 2700, Črnomelj 750, Velenje 100, Rožni dol-Semič 829.65, Brežice 1060, Vrhnika 10.000 Din; članarina vplačana pri pokrajinskem odboru Jugoslov. Matice v Ljubljani 408 Din. darovi 6625.57 Din, razni prispevki 4137.75. Skupni prejemki znašajo 26.710.97 Din. skupni izdatki 26.100.40 Din. — Ob priliki odhoda g. Zmago Breganta, nadučitelja v Rajhenburgu je nabrala na poslovilnem večeru gđica Angela Schubert za Jugoslov. Matico znesek Din. 200.—. Živeli darovalci!

— Poroka. V Ljubljani se je poročil dne 6. t. m. g. Stanko Tratnik, starešina pošte v Cerklju, z gđ. Silvo Deklevo, uradnico poštnega ravateljstva v Ljubljani in hčerko g. Leopolda Deklevo, posestnika in gostilničarja iz Vremskega Britofa pri Divači. Narodno zavednemu paru: Bilo srečno!

— Corrigendum. V članku »Ženska vol. pravica« v »Slov. Narod« z dne 7. t. m. popravil tiskovni pogrešek: »Na plenarni seji v Novem Sadu l. 1919« se glasi pravilna letnica 1921. Dalje proti koncu članka: »pristanišče pravilno: pristaišče«.

— Mariborske vesti. In Marburg sein und nicht deutsch redene. Stari mariborski »purgare« obstoji na cesti pred delavcem, ki je opravljal neko delo, ki je Nemca očividno zanimalo. Nemec stavi nekatera vprašanja, na katera dobiva kratke odgovore slovensko. To je stareza »purgaria« razburilo in je vzkljčilo: »Wie kann man in Marburg sein, und nicht deutsch reden können.« Ta sicer malopomenljni dogodek na cesti daje, tudi če ne bi bil napisan, sliko našega jugoslovenskega Maribora. Kdaj je še kdo naših ljudi na javnih zborovanjih vprašal Nemce, ki se sedaj ne znajo niti ene besede slovensko: »Kako morete živeti v Mariboru, ne da bi znali vsaj za silo slovensko.« In če ne znajo, da da bi vsaj toliko razumeli, da bi ne bilo treba vsako slovensko stvar prestavljati v nemščino. Če bi naše Nemce od nas kdo vprašal, bi mu gotovo odgovorili: »Mi prav lahko živimo v Mariboru tudi brez slovensčine, ker vi sami tako hočete, da nam ni treba znati vašega jezika. Preje pod Avstrijo nas je Súdmarka silila, da se v interesu germanizacije, torej potujčenja vašega naroda moremo vsaj za silo učiti tuj slovensčine, ker smo jo rabili v interesu naše vsenesmske propagande. Ko ste ob prevratu vi postali gospodarji v Mariboru in ste zahtevali slovensko knjigovodstvo in sploh rabo slovensčine v vseh javnih podjetjih, tedaj smo res čakali, da nas prislite izpolnjevanju to zapovedi. Ko pa smo videli, da se za to zapoved nihče resno ne briga, je ostalo vse pri starem. Danes nima moč povoda se učiti slovensčine, ker vi sami usiljujete svoje znanje nemščine.« — Več usmiljenja od usmiljenk. Zve opetovano se je tudi javno kritiziral, da se usmiljenke in javni bolnici premalo zanimajo za težke bolnike in da se več brigajo za svojo duhovno nego za humano stran svojega poklica. Znani so slučaji, ko so se usmiljenke izgovarjale na obisk višjega duhovnega očeta, ki jih je zadržal v kapeli, dočim so bili težko bolni bolniki prepuščeni svoji usodi. V četrtek zjutraj je v bolnici zopet umrl en tak bolnik — žena sluge Narodne banke, ki je bila malo prej operirana. Kakor so nam zagotavljali, je ta reva umrla brez vsake pomoči, ne da bi se v zadnji uri mogla posloviti od svojcev. Našli so jo z odprtimi očmi in baje tudi z odprto rano. Vodstvo bolnice je imelo že večkrat priliko na silčne očitke opozoriti usmiljenke, ker bi ob večji pažnji najbrže izostal marsikateri smrti slučaj po sicer posrečeni operaciji, kar nevedno občinstvo pozneje neupravičeno vrača krivdo na operacijo samo. — Bolezni v Mariboru. Poleg griže, ki pa v mestu že pojema in ni tako nastopila kakor na deželi, je zadnje nenavadno vreme prineslo nenavadno število raznih obolenj na dihalih in pljučih. Tudi je nenavadno mnogo obolenih ki se morajo podvreči operacijam zlasti na slepiču. Te dni so bile samo iz znanih bolj-

ših rodbin štiri žene oddane v operacijo. — Zastrupljenje z lisolom. 4 letni sinček delavca Pintarja v Strossmajerjevi ulici je v odsotnosti matere zagrabil steklenico (ker je otrok najbrž mislil na — žganje) ter izpil tekočino. V steklenici pa se je nahajal lipol pripravljen za mrčes. K sreči je bil izloz precej razredčen, tako da upajo otroka ohraniti pri življenju.

— Celjsko vestl. Jutrišnje prireditve. Jutri v torek 9. okt. se vrši operni večer v mestnem gledališču za B-abonement. — V mali dvorani »Uniona« pa komunal večer dobroznanege kvarteta »Zilka«. — Predavanje. Ob priliki obletnice koroškega plebisicita predava v Celju podpredsednik »Gospovstveška Zvona« g. Anton Brandner iz Ljubljane. — Sprememba posesti. Hotel »Pri kroni« na Ljubljanski cesti je, kakor se govori, kupil lastnik hotela »Royal« v Zagrebu g. Canak, ter ga namerava pozidati v dvonadstropnega, v katerem bi bila udobna prenočišča za tučce. — Umrl je v mesecu septembru v Celju skupno 30 oseb in sicer v mestu 7, v bolnici 22 in v invalidskem domu 1 oseba. — Izpred sodišča. Radi težke telesne poškodbe učitelja Kokota v Pišecah, je bil na dva meseca težke ječe obsojen Ivan Levstik, posestnik v Podgorju pri Pišecah. Levstik je bil že lansko leto pred poroto v Celju obsojen radi soudeležbe na umoru orožnika Mavra na 6 let težke ječe. — Se ena težka telesna poškodba. Pred sodiščem se je zagovarjalo 8 kmetijskih delavcev iz Šmartna pri Slovenjgradcu, kateri so v noči 10. junija težko poškodovali posestnika Časa iz St. Janja pri Dravogradu. Obsojenih je bilo šest in sicer Albin Zorman na 15. Franc Videmšek in Maks Štalekar na 6. Alojzij Pečnik na 5. Simon Iršič na 4. Ivan Iršič na 3 in Avgust Lužnik na 2 meseca težke ječe. — Obsojeni rudarji. Radi pregreška po členu 11 zakona o zaščiti javne varnosti l reda v državi ob priliki rudarske stavke v Trbovljah, so bili obsojeni rudarji Fr. Škerlj, Ivan Janc in Josip Gričar na 14 dni. Rudolf Mozetič na 19 dni in Fr. Okrogar na 7 dni zopora. — Nogometna tekma med S. K. Primorje Ljubljana in celjskimi »Atletiki« je končala v razmerju 2:1 za »Atletike«.

— Iz poštne službe. Vpokojen je poduradnik IV. razreda na pošti v Ljubljani Matija Bončar in poštar V. raz. na beogradski železniški pošti Makso Mušič, ki je sam prošil za vpkokojitev.

— Mestna zastavljajna ima tomesčno dražbo februarja 1923 zastavljenih predmetov 11. t. m. popoldne.

— K članku: Turnejo učit. pov. zbora po Italiji pripominjamo, da se je vanj vrnilo nekoliko neljubih tiskarskih pogreškov. Zlasti je treba popraviti številke. Tako nima prostora Teatro Rossini v Benetkah za kakih 9000 ljudi, a za približno 3000, in pri koncertu ni bilo 600 poslušalcev, a komaj okoli 60. Na podlagi teke števil so nadaljnji stavki šele prav razumljivi. Istotako je v prvem članku nekaj pogreškov. Tako mora n. pr. odpasti številka 5 pri Kumrovci izberbi skladb itd.

— Tečaj za damsko in moško krojenje za celo Jugoslavijo se začne 1. nov. t. l. Opozarjamo na današnji inserat.

— Brezplačen srbo-hrvatski tečaj »Bratstva« prične se tekot tedna v šoli na Grabnu. Prijave sprejema gđ. Viki Paušičeva, Wolfova ul. 1.-II. do srede 10. t. m. Opozarjamo še enkrat na ta brezplačen tečaj.

— Razni vlomi in tatvine. V cerkvi Sv. Petra so bile ukradene štiri žarnice vredne 100 Din. Nekaj žepar je med vožnjo izmaknil sodnemu oficijalu iz Krškega listnico s 500 Din. — Samokolnica vredna 300 Din je bila ukradena trgovcu Ivanu Rahne s Sela. — Posestniku Antonu Uzma iz Pobrežja je bil ukraden 3000 Din vreden gonilni jermen. Tudi kurji tatovi so pridno na delu. V Štepanji vasi je bilo posestnik Ivan Vrbinc ukraden 7 kokoši, vrednih 300 Din. — V Dolsekem je pa tat odnesel posestnici Ivani Medved kar cel kurnik v katerem se je nahajalo 12 kokoši in 1 petelin škoda znaša 600 Din. — Dne 28. sept. je bilo vlomljeno pri Jakobu Zgoncu na Kremenici. Ukradeno so bile tri srebrenure in 250 Din gotovine. Skupna škoda znaša 1400 Din. V Celju je vlomil neki neznanec na Glavnem trgu v stanovanje za srebne Ivane Dokler in odnesel perila ter drugih predmetov za 3500 Din. — Kolo zamke »Kinta« je bilo ukradeno Andreju Čuferju z Jesenic. Kolo je bilo vredno 1250 dinarjev.

— Žepari na železnici. Spedijskemu uradniku Franu Jazbinsku je bila v noči od 1. na 2. tm. med vožnjo Ljubljana-Maribor ukradena listnica s 5755 Din.

— Deklice po 200 Din. V Subotici je železniška policija aretirala K. Matjak iz Zlatarja, ki se peča s trgovanjem mladih deklic. Pred nekaj dnevi je namreč Matjakova kupila za 600 Din (!) 16 letno Ano Silbo iz Romunije in 15 letno Anko Barš iz Sente ter jih prodala v javno hišo. Policija je napravila konec sramotni kupčiji in je Matjakovo oddala sodišču.

— Kino Matica. Od danes do srede se predvaja krasno filmsko delo »Irene d' Ora« z glasovitim Friderik Zelnikom v glavni vlogi. Pozor na 1-milijon dolarski film »Taranzon sin«, ki pride v najkrajšem času. Nadaljnji prihodni film za »Irene d' Ora« bo najlepši Lya Mara-film »Katja Maslova« po romanu L. N. Tolstoja.

— Kino »Ideal« predvaja od ponedeljka 8. do včetrš srede 10. t. m. velezanimivo dramo »Krilati konjenik« III. del. — Predvajanje III. dela tega filma kaže nam najrazličnejše pustolovščine, posebno zanimivo pa je videti drzno jahanje spretnih ameriških jahcev.

— Glede lokalov in stanovanj opozarjamo na današnji oglas gosp. dr. Ivana Černe, Miklošičeva cesta 8.

— Opozorilo! Tovarna čevljev »Peter Kozina & Ko.« je izdatno znižala doseganje cene v vseh svojih detajlnih trgovinah. P. t. občinstvo naj se v svojem interesu po-

Pravni vestnik.

— Slovenskega Pravnika št. 9. in 10. sta ravnokar izšli. Prinašata na prvem mestu razpravo univ. prof. dr. Lapajneto o »Medpokrajnski pravni pomoči v naši kraljevini«. Pisateljva izjavljata kažejo, da je praksa nekaterih srbskih sodišč, ki v zadnjem času skoro odklanjajo zaprosila naših sodišč za pravno pomoč, popolnoma pogrešena. Zanimiva razprava fin. delegata dr. Savnika »Zakon o glavni kontroli« je v tem zvezku zaključena. Univ. prof. dr. Dolenc (»Prisilna vzgoja k delu po našem kazenskem uravnu«) kritizira uredbo in razpis pravosodnega ministra z dne 25. junija 1923 o oddajanju oseb v prisilne delavnice in ustanovitvi ženske prisilne delavnice v Begunjah. Temeljita razprava je podučna tudi radi tega, ker primerja deljanske stane kaznivih činov po avstr. zakonih zoper delomrzneže iz let 1873 in 1885 z onim po zakonu o zaščiti države iz leta 1921. Zvezek zaključujejo književna poročila in razna vesti.

Društvene vesti.

— Udruženje tobačnih trafikantov ima svoj ustanovni zbor v nedeljo dne 24. t. m. ob 13. pop. v hotelu »Balkan« v Celju. Ker je navedeni občni zbor za trafikanta velevažnega pomena, je želeli polnoštevilne udeležbe. Pripravljali odbor. — Fr. Spelčič.

— »Bratstvo« priredi v soboto 13. t. m. svojo 11. veliko vinsko trgatve v vseh prostorih hotela Lloyd na Sv. Petra cesti. Za to prireditve vlada že sedaj velikansko zanimanje. Zato opozarjamo vse ljubitelje grozdja in dobrega vina na prireditve in jih vabimo k obilni udeležbi. Podrobnejše prihodnjč.

— Tombola udruženja vojnih invalidov v Mariboru se vrši dne 14. oktobra na Glavnem trgu ob 2. uri popoldne, ne 7. oktobra kakor je bilo prvotno poročano. Vsi p. n. pridobitni sloji se naprošajo, da pomagajo vsak po svoji močosti z različnimi dobicki itd., ker gre vendar za vojne žrtve, ki so zgubili v svetovni vojni svoje ude, zdravje, eksistenco ter sploh svoje blagostanje, ki so ga preje hmele. Udruženje vojnih invalidov, podružnica Maribor.

Sokolstvo.

— Sokol I. vabi vse svoje članstvo, da se udeleži društvenega izrednega občnega zbora v četrtek dne 11. okt. zvečer ob 20. v veliki dvorani »Kasino« (Zvezda), l. nadstropje. Dnevni red: 1. poročilo o stavbenih pripravah. 2.) Poročilo o stavbenem skladu. — Odobritev dosedanjih ukrepov. 3.) Predlog finančnega odseka za enkratni izredni prispevek v prid zgradbi in razmnoževanju društvenega položaja ter ukrepi glede financ. 4. Slučajnosti. Udeležba za vse člane in članice obvezna. Ta večer se ukine vsako drugo društveno delovanje, odpade tudi redna telovadba članic.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORAA.

Dne 8. oktobra. Sprejeto ob 13.

Ob zelo majnem prometu so tečaj napram sobotnem prostem prometu zopet nekoliko popustili. Blaga je dovolj. Radi manjšega povpraševanja se isto zadržuje, vsled česar so tudi tečaj malo slabši. Na efektivnem tržišču je še nadalje slaba tendenca ob le medtem trgovanju. Dokler se tendenca na dunajski ali budimpeštanski borzi ne spremeni, tudi pri nas ni pričakovati boljših tečajev.

Ob zaključku so notirale:

Efekt: 7% invest. drž. posojilo od let 1921 —, Ljublj. kred. banka 203—215, Prva hrv. šted. Zagreb 1135—1140, Slov. banka, Zagreb 119, Hrv. zem. hipotek. banka, Zagreb 120, Hrv. esk. banka, Zagreb 173—175, Jugoslov. banka, Zagreb 157—159, Trboveljski premog. dr. 930, Guttman 1800, Slavonija 235—242 in pol, Exportacija 247 in pol, Sečera 22/3, Narodna sum. industrija 160—165.

Devize: Curih 15.755—15.675, Pariz 5.15—5.20, London 397—399, Berlin Din 15 do 25 za 100 milijonov, Dunaj 0.122—0.123, Praga 2.58—2.60, Trst 393—395.5, Newyork 86.25—87, Budimpešta 0.26—0.17.

Valute: dolar 85—85.75, lira 387—390.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 8. okt. (Izv.) Današnja predborza: Berlin 0.000075, Amsterdam 219.75, Newyork 5.59, Lonon 25.46, Pariz 32.15, Milan 25.17, Praga 16.53, Budimpešta 0.03, Bukarešta 2.57, Sofija 5.33, Varšava 0.0007, Dunaj 0.00785, avstr. žig. krona 0.0079.

— Trst, 8. okt. Predborza: Beograd 25.40—25.45, Dunaj 0.0314—0.03175, Praga 66—66.55, Pariz 131.50—132, London 101—101.15, Newyork 22.15—22.25, Curih 398—400.

Poizvedbe.

— Izgubila se je denarnica iz rujavega snija z dvema legitimacijama, prva glaseča na ime Franjo Vedornik in druga na Alojzij Škulj in sicer v smeri Rožna dol., Bleiweislova cesta, Muzejski trg, Knaflijeva-Selenburgova ul., Kongresni trg, Volfova ul. do magistrata in nazaj po Prešernovi, Gledališki ulici. Ker nima za naiditela nobene vrednosti se pros. da se odda na naslov: Trnovska ulica 1.

— Našel se je pred opernim gledališčem zlat uhan. Lastnik naj se zglaši na Domobranski cesti št. 7. T. nadstr.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK

Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Vizitke in kuverte
priporočila
Narodna tiskarna

Sode

od masi in loja, z železnimi in lesenimi obroči, od 170 do 200 kg vsebine, v popolnoma dobrem stanju, kupuje **tvrdka Miklavc & Kranjc**, Zaloška cesta 27. 10705

Zaloga klavirjev in pianinov
najboljših tovarov **Bösendorfer, Czapska, Ehrbar, Hösl, Schweglhofer, Original Stingl** itd.
Tudi na obroke. Tudi na obroke.
Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana,
Hilšerjeva ulica številka 5.

Dva prvovrstna strokovnjaka

železne ter stroke za gradbeni material se iščeta za samostojni delokrog v obratu s trgovci v Beogradu in Zagrebu. Isti morajo biti dobri kalkulanti. Pogoj znanje srbo-hrvatskega in nemškega jezika. Prvorazredne reference. Ponudbe z obširnimi curriculum vitae ter zahtevo plače pod šifro „Organizator“ na Zagrebački oglasni zavod d. d., Zagreb, Draškovičeva ulica broj 7.

elefon 438 **TOVARNA KANDITOV** telefon 438
Fr. Rozman
MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 57

priporočila vse vrste kandidatov (bonbonov) po najnižjih tovarniških cenah.
Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

SPECIJALNA TRGOVINA ZA FINO DAMSKO IN MOŠKO PERILO

Med. Šarc, Ljubljana,
Selenburgova ulica 5.

Platno za rjuhe, šifoni, namizno perilo i. t. d. najboljših znamk.
Najmoderneje urejena pralnica in svetlo-likalnica.

Pater Pavel a Croce pl. Laschan
ord. S. Francois in Marija pl. Laschan,
oba v Inomostu, naznanjata žalostno vest,
da je njun nepozabni brat, gospod

Friderik Laschan pl. Solstein
blagajniški predstojnik v p.,

dne 6. oktobra 1923 ob 10. zvečer mirno preminul v starosti 85 let, previden s tolažilni sv. vere.

Pogreb se vrši v torek, dne 9. oktobra 1923 ob 3. popoldne iz hiše žalosti, Frančiškanska ulica št. 2 v Ljubljani, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.
Ljubljana, dne 8. oktobra 1923.

Venci se hvaležno odklanjajo.

M. Vuksan, Gruž, Dalmacija
razpošilja
južno sadje
po najnižji dnevni ceni po poštni in železni. Cenik na zahtevanje zastoj. 10490

Kupijo se

stara, tudi pokvarjena dvokolesna motorji, šivini, pisalni in razni stroji.
F. Batjel
LJUBLJANA,
Karlovska cesta 4

Trstje za stropo

izdelujem z najmodernejimi stroji in iz najboljšega materiala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji dnevni ceni

I. Jugoslovanska tovarna Bakalu
JOS. R. PUH, LJUBLJANA
Gradaška ul. 22. Tel. 531.

Klavirska delavnica

R. WARBINEK Ljubljana
Hilšerjeva ulica 5.
Popraviljam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno.

Pisalni stroji, potrebščine

mehanična delavnica (popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6-1.

Več sto pločevinastih ročk (kant)

z vsebino ca 30 litrov je poceni na prodaj pri **Gospodarski zvezi, Ljubljana.** (Mesni oddelek). 10760

SILVA DEKLEVA

STANKO TRATNIK
poročena
Ljubljana, 6. oktobra 1923

FRANJO CELNAR

bančni uradnik
HERMA MIKOLAŠEK
zaročena
Ljubljana, 7. oktobra 1923

Učitelji glazbe.

Otvora se natečaj na mjesto učitelja gradjanske glazbe se mesečnom platom od 3000 dinara. Dokumente o svršenim glazbenim naukama i svjedodžbu o dosadašnjoj službi uputili potpisanoj. 10743

Za upravo gradjanske glazbe
Predsjednik: **Tonin Gluščević.**
Metković (Dalmacija)

Premog

iz rudnika **Trbovlje, cement**
stalno v zalogi pri
H. Petrič,
sedaj Gosposvetska cesta 16
nasproti Kolizeju. 10503

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar.

MALI OGLASI

Cene oglasov do 20 besed Din 3.-; vsaki nadaljna beseda 20 para, z davčino vred.

Prodaj

Harmoniko,
nemško, trivrstno, prodaj. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 10.733

Prodaja se foto-grafični aparat
10 X 15 z vsemi potrebščinami. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 10.751

Ugodna prilika!
Prodaja se iz prve roke partija 800 sportnih čepic. Cena jako ugodna. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 10.727

Trapistovski in groyer sir, Ia,
nudi po najnižji ceni »Drage, mlečarna in sirsarna Dežanovac, Slavonija. 10.742

Lovski voz
v zelo dobrem stanju, moderno izdelan, z oljnatimi osmi, se radi pomankanja prostora po zelo ugodni ceni prodaja. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 10.746

Kompletna spalnica
v emalju, z medenino in oprema s knjižnico za gospodstvo ali pisarnjo napredaj. — Ogleda se lahko dnevno od 14. do 15. ure na Kongresnem trgu št. 14/II 10.728

Vinsko posodo,
ležavno kot transportno, prodaja vseh opustive vinske trgovine tvrdka J. Jelenič, Ljubljana. Stara pot I. — Ugodna prilika za začetnika vinskega trgovca, ker so ob enem tudi kleti na razpolago. 10.614

Kupim
Dolga banja,
dobro ohranjena, se kupi. — Ponudbe pod »O. B. 10.753« na upravo »Slov. Narod«. 10.668

Takoj se kupi pes
čiste volčje pasme. — Ponudbe z natančnim opisom pod »Volčja pasma/10.747« na upravo »Slov. Narod«. 10.747

Klavirje
in pianine kupujem. Ponudbe z označbo cene, marke, dolgotrajnosti in notranje konstrukcije klavirja (to je, dali ima klavir znotraj okoli železno ali leseno ramo), naj se pošljejo na S. F. Cop, Zagreb, Mrazovičeva ul. št. 12, III. nadstr. 10.276

Hruškove hlode,
zdrave, ravne, ne zvite, tudi javorjeve hlode sveže sečnje, kupim. Hlode ne smejo biti izpod 30 cm debelosti in ne izpod dva metra dolgotrajnosti. — Ponudbe v vagonih mnoščinah z navedbo cene, franko vagon, na: P. Higersperger, Celje. 10.740

Stanovanja

Stanovanje
s kuhinjo išče mlad zakonski par. Plača visoko najemnino. — Ponudbe pod »A. P./10.729« na upravo »Sl. Narod«. 10.729

Lepo sobo
z električno razsvetljavo v sredini mesta iščem za stalno. — Ponudbe pod »Dunajčan 10.734« na upravo »Slov. Narod«. 10.744

Iščem stanovanje
obstoječe iz 4-5 sob v Ljubljani. Plačam 96.000 kron letne najemnine naprej. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 10.669

Opredeljeno sobo
v sredini mesta, po možnosti s posebnim vvhodom, išče boljša gospodinja. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 10.702

Stanovanje,
obstoječe iz dveh sob, kuhinje in pritlikl. oddaljeno 20 minut od glavnice pošte, se takoj odda. — Ponudbe pod »Prazno stanovanje 41/10.748« na upravo »Slov. Narod«. 10.748

Stanovanje
v stari ali novi hiši, z 2-3 sobami in pritlikl. nami, išče za takoj ali pozneje mala stranka 2 oseb. Plača dobro; da ev. nagrado. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Zračno stanovanje 1923/10.637«. 10.637

Oddam takoj dve meblovani sobi
v novi hiši v mestu gospodu, kateri mi plača najemnino za celo leto naprej. — Ponudbe pod »Eno leto/10.627« na upr. »Slov. Narod«. 10.627

Oddam stanovanje
dveh sob in pritlikl. v novozgrajeni hiši na Dunajski cesti. Mesečna najemnina 2000 K, plačljivo za tri leta naprej, ter posojilo 100.000 K z 8% obrestmi proti vključbi. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 10.668

Službe

Šivilja
na dom se išče za takoj. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 10.758

Konservatoristinja
želi poučevati klavir. — Pismene ponudbe na upr. »Sl. Narod« pod »Konservatoristinja/10.588«. 10.588

Pestunjo,
že vajeno otrok, sprejem takoj. — Elza Sever, Ljubljana, Wolfova ulica 12. 10.670

Kuharica
(marljiva, podnevna) in postrežnica za teška dela se išče za popoldneve. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 10.725

Trg. pomočnik

mešane stroke, dober manufakturst, ter učenec z dvema razredoma meščanske ali druge slične šole, se sprejmeta takoj. — Jos. Divjak, trgovina z mešanim blagom, Ribnica. 10.744

Boljšo hišnjo
večjo vseh hišnih poslov, večjo tudi šivanja, sprejem takoj. — Beata Vinski, soproga zdravniška, Karlovac, Hrvatsko. 10.739

Trg. pomočnik,
zanesljiva, dobra moč, išče mesta v špacerijski, galanterijski ali manufakturni stroki kot prva moč. Gre tudi kot skladiščnik. — Ponudbe je poslati pod »Vstop takoj 10.731« na upravo »Slov. Narod«. 10.731

Kontoristinja,
večja vseh pisarniških del in samostojnega knjigovodstva, z daljšo prakso, išče službe v Ljubljani; event. samo dopoldne. — Nastop takoj ali pozneje. — Ponudbe pod »Knjigovodstvo 10.732 na upravo »Slov. Narod«. 10.732

Absolventinja
trgovske šole, večja knjigovodstva, strojništva ter slovenskega, italijanskega, francoskega in nekoliko nemškega jezika — išče službe. — Ponudbe pod »Primočka/10.712« na upravo »Slov. Narod«. 10.712

Strojnik,
ki se razume tudi pri električnih napravah in razume avto-popravila, se sprejme pri večjem železniškem podjetju blizu Maribora. Stanovanje, kurjava in razsvetljavo prasta. — Ponudbe naj se pošljejo na upravo »Sl. Narod« pod »Strojnik/10.497«. 10.497

Gozdarski upravitelj
z 20 letno prav dobro privatno prakso, jugoslovanski državljan, več slovensčine in nemščine, absolvent višje gozdarske šole, z višjim državnim izpitom, lepimi izpričevali in dobriimi referencami, išče primerno službo. — Ponudbe pod »Nadgozdar 10.737« na upravo »Slov. Narod«. 10.737

Strojepisko,
prvovrstno, ter perfektno hrvatsko in nemško stenografino, s popolnim znanjem teh jezikov in po možnosti tudi francosčine ali angleščine, išče protti dobri plači veliko industrijsko podjetje v Zagrebu. — Ponudbe na: Poštni predal 41, glavna pošta, Zagreb. 10.738

Korespondentinja,
večjo slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, perfektno stenografino in strojepisko, išče večja izvozna tvrdka za takojšnji nastop in protti dobri plači. — Le prvovrstne moči naj pošljejo svoje ponudbe s prepričevali na upravo »Sl. Narod« pod Bodočnost 10.741«. 10.741

Łokali

Lokal
blizu Južnega kolodvora, pripraven tudi za pisarno, se odda. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 10.721

Dopisovanje
Znanja želi
osamela gospodinja z osamelim gospodom. — Ponudbe pod »Osamelost/10.754« na upravo »Slov. Narod«. 10.754

Znanja želi
ločen drž. poduradnik s sobno opravzo z vdovo ali ločeno gospo brez otrok, srednje starosti, katera bi imela svoje stanovanje. — Ponudbe pod »Vigred 42/10.612« na upravo »Slov. Narod«. 10.612

Nepremičnine
Travnik (njiva)
eno uro od Ljubljane, na Savi, ca. 33.000 m², se prodaja. — Cena 3 Din za kvadratni meter. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Travnik 5000/10.736«. 10.736

Mala nova hiša
z dvema stanovanjema (eno z dvema sobama in kuhinjo, drugo z eno veliko sobo in kuhinjo), kletjo in ca. 300 m² vrta, poceni napredaj. — Zelena jama 217. 10.745

Lepo posestvo
v Ljubli, predmestju (hiša, gospodarsko poslopje, vrt in lepo polje ob glavni cesti, najlepše stavbišče) se ugodno prodaja. — Ponudbe pod »Lepa lega 10.659« na upravo »Slov. Narod«. 10.659

Razno
Klavirje,
harmonije, godala, strune in potrebščine, na drobno in debelo. — M. Mušič, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. 9892

Rabljene britvice
»Gillette«, »Mame« in velike se sprejemajo v električno brunjenje v drogeriji **Anton Kanc,** Zidovska ulica 1. 8039

Trgovci pozor!
Gospa, katera bi lahko potovala, prevzame posle, naročila itd. za gg. trgovce. — Naslov pove uprava »Sl. Narod«. 10.656

Barborič-Završan,
modistijska in preobilnicarska, Ljubljana, Mestni trg 7. — Velika zaloga klobukov, nakita in modist. potrebščin. Preobilnicarstvo se klobuki za dame in gospe po najnovjših vzorih. 9116

Izgubil se je pes dobermanske pasme, star tri mesece; sliši na ime »Nero«. — Odda naj se protti dobri nagradi v trgovini Danijel Zupanec, Wolfova ulica 6. 10.739

Iva Šiler,
Kongresni trg 6,
prodaja vsakovrstne klobuke, nakita, po različnih cenah. Sprejema vsa nova in stara dela ter jih izvršuje točno. 10.427

V razprodajo
prevzame raznovrstne predmete, kakor poljedelske stroje, povečanje slik in drugo, kar se po deželi potrebuje. Potujem po Spodnjem Štajerskem in Prekmurju. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 10.730

Papirne trgovine — trafike!
30% provizije v Ljubljani in drugod, kaj vame v komisijo znamke v paketih in nalepljenih serijah. Obračun mesečno! Dobava stalna. — J. Brađ, Podhosta, p. Toplice pri Novem mestu. 10.718

P U H
in
PERJE
vedno v zalogi pri trdkli **R. Miklavc**
LJUBLJANA

Po čudovito nizkani cenah
prodajam novotrošilo blago, posebno moško sirku, hlačino, barhente, celije, platno za rjuhe, fine šifone iz domačih tovarni — Prilite in prepričajte se!
Ivan Kos,
Siska (Seidova hiša) Celovška cesta 2, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23. 10473

„NARODNA TISKARNA“
v Ljubljani izvršuje točno

VIZITKE, KOVERTE IN PISEMSKI PAPIRSFIRMO KAKOR VSAKOVRSNE DRUGE TISKOVINE ITD. TELEFON ŠTEV. 304

Naročila sprejema tudi „NARODNA TISKARNA“

Lepo plodonosno posestvo

blizu Maribora, 75 oralov, med temi 3 orale vinogradov sicer gozd, travniki in polja, arondirano, mnogo živine, gosposka hiša, veliko gospodarsko poslopje.

Lepo graščinsko posestvo

v mestecu med Celjem in Mariborom, z ca 30 oralov sveta, graščino, veliko gospodarsko poslopje prodaja **Realla, I., Neutorgasse 1, Wien.**

Rišbe, po katerih se vrže iz 2-60 m obleka št. 1
Iz 2 m površine ali sukna
Iz 2-50 m obleka št. 42-54

Razpošiljanje damskih in moških krojev svetovnih akademij v serijah ali posamezno.

Tečaji za damsko in moško krojenje

za celo Jugoslavijo. Začetek 1. novembra.

Učencem zunaj se preskrbi v Ljubljani oskrba in pa mesta krojiteljev v tu ali inozemstvu.

I. koncesionirani
krojarski učni zavod
LJUBLJANA, Židovska 5

Na Aleksandrovi cesti v Ljubljani

poleg palače Ljubljanske kreditne banke **SE ODDAJO** za november-termin 1924:

2 trgovska lokala vsak okoli 70 m² površine z deležem na hiši, ki bo dograjena oktobra 1924;

2 večji stanovanji istotako z deležem na hiši. Stanovanja so štirisobna, površina 170 m², elektrika, plin v kuhinji in kopalnici, dvigalo za kurivo, šaht za smeti, souporaba pralnice itd.;

2 pisarni v prvem nadstropju sobe 2 in 3.

Pojasnila: **Dr. Ivan Černe, Ljubljana,** Miklošičeva cesta 6.